

**ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTO
EVIRA**

Mustialankatu 3
00790 Helsinki

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

PL 22
20801 Turku

**ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTO EVIRAN JA LOUNAIS-SUOMEN ALUE-
HALLINTOVIRASTON TOIMINNALLINEN TULOSSOPIMUS VUODELLE 2011**

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ja Lounais-Suomen aluehallintovirasto ovat maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovittujen tulostavoitteiden, yleisen strategia-asiakirjan, Lounais-Suomen aluehallintoviraston strategisen tulossopimuksen vuosille 2010-2011, valtion vuoden 2011 talousarvion ja elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman perusteella tehneet seuraavan tulossopimuksen vuodeksi 2011.

1. Yleistavoitteet

Evira johtaa, ohjaa ja kehittää Eviran toimialaa koskevaa Lounais-Suomen aluehallintoviraston vastuulla olevaa ympäristöterveydenhuollon valvontaa alue- ja paikallishallinnossa sekä ohjaa aluehallintovirastoa kuntien toimeenpaneman valvonnan arvioinnissa. Lounais-Suomen aluehallintovirasto ohjaa ja suorittaa valvontaa alueellaan valvontasuunnitelman mukaisesti ja ottaa suunnitelman laatimisessa huomioon ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman.

Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa vuosille 2011-2014 ohjataan aluehallintovirastot ottamaan huomioon kuntien ohjauksessa ympäristöterveydenhuollolle yhteiset painopisteet: laatujärjestelmien kehittäminen, ympäristöterveydenhuollon erityistilanteisiin liittyvä viestintä ja varautuminen, valvontaohjelmien ja kuntien valvontasuunnitelmien seuranta, tietojärjestelmähankkeet, ympäristöterveydenhuollon näkyvyyden lisääminen ja yhteistoiminta-alueiden toiminnan käynnistäminen.

2. Yksityiskohtaiset valvontatavoitteet

Ympäristöterveydenhuollon yhteiseen valtakunnalliseen valvontaohjelmaan sisältyy Eviran toimialaan kuuluva Valtakunnallinen elintarvikevalvontaohjelma (EVO) vuosille 2011 – 2014 sekä Valtakunnallinen ohjelma eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista (EHO) vuosille 2011 – 2014. Aluehallintovirastot laativat elintarvikevalvontaa, eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja muuta eläinlääkintöhuoltoa koskevat valvontasuunnitelmat. Suunnitelmiin kirjataan hankkeet EVO:sta ja EHO:sta Eviran ja aluehallintovirastojen neuvottelupäivillä 3.-4.11.2010 sovitun mukaisesti. Lounais-Suomen aluehallintoviraston valvontasuunnitelma on tämän sopimuksen liitteenä.

3. Resurssit

Lounais-Suomen aluehallintoviraston käytettävissä olevat resurssit Eviran toimialan tehtävien toteuttamiseen ovat yhteensä 10,8 henkilötyövuotta, mistä elintarvikevalvontaan on varattuna 2,7 henkilötyövuotta, eläinten terveyden valvontaan 1,4 henkilötyövuotta, hyvinvoinnin valvontaan 3,7 henkilötyövuotta ja eläinlääkäripalvelujen valvontaan 0,1 henkilötyövuotta. Edellä mainitut resurssit sisältävät myös peruspalvelujen arvioinnin. Valvontaan liittyviin oikeuspalveluihin ja toimistopalveluihin varataan 2,9 henkilötyövuotta.

Mikäli aluehallintovirastojen resurssiselvityksen mukainen Lounais-Suomen aluehallintoviraston ympäristöterveydenhuollon yksikölle esitetty 3,7 htv:n vähennystarve (vuosille 2011- 2014) osittainkin toteutuu, ei liitteessä 1. olevia kaikkia tehtäviä pystytä toteuttamaan.

4. Seuranta

Valvonnan tuloksista raportoidaan Eviran toimittamalle raporttipohjalle. Raporttipohja sisältää elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman, paikallisten valvontayksiköiden auditoinnin ja tämän sopimuksen toteutumisen raportoinnin. Raportointipohja on tämän sopimuksen liitteenä. Raportti toimitetaan Eviraan 28.2.2012 mennessä.

Valvontasuunnitelman toteutumista asianomaisen vuoden aikana käsitellään säännöllisesti aluehallintovirastojen ja Eviran yhteisillä neuvottelupäivillä. Aluehallintovirastot varaavat riittävät resurssit sopimuksessa kuvattuja tehtäviä hoitavien viranhaltijoidensa osallistumiseen Eviran yhteisille neuvottelupäiville.

5. Sopimukset

Tätä sopimusta on laadittu kaksi kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Rauno Saari
Ylijohtaja
Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Jaana Husu-Kallio
Pääjohtaja
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Kirsi Paasikoski
Vastuualueen johtaja
Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Taina Aaltonen
Johtaja
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Liitteet:

Liite 1: Aluehallintoviraston valvontasuunnitelma/t koskien elintarvikevalvontaa sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia

Liite 2: Raportointipohja

Aluehallintovirasto

Lounais-Suomi
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

11.01.2011

**Elintarvike-
sekä
Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin
valvontasuunnitelma
2011**

**Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Ympäristöterveydenhuollon yksikkö**

SISÄLTÖ:

1	JOHDANTO	3
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA VALVONNAN YHTEISET VAATIMUKSET	3
2.1	TOIMINTAYMPÄRISTÖ	3
2.2	VALVONNAN VOIMAVARAT JA NIIDEN RIITTÄVYYS	4
2.3	PÄTEVYYS JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN	5
2.4	TIETOJÄRJESTELMÄT	7
2.5	VALVONNASTA PERITTÄVÄT MAKSUT	7
2.6	YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ	8
2.6.1	<i>Viranomaisten sisäinen ja viranomaisten välinen yhteistyö</i>	8
2.6.2	<i>Viestintä</i>	8
2.7	VARAUTUMINEN ERITYISTILANTEISIIN	8
3	VALVONNAN TOIMEENPANO TOIMIALOITTAIN	9
3.1	YLEISTÄ	9
3.2	ELINTARVIKEVALVONTAKOHEET	9
3.3	HANKKEET, JOITA EHO 2011 PAINOTTA	9
3.4	ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA	10
3.4.1	<i>Eläintautivalmiuden ylläpito</i>	10
3.4.2	<i>Eläintautiepäilyt ja tapaukset</i>	11
3.4.3	<i>Zoonoosien valvonta</i>	11
3.4.4	<i>Terveysvalvontaohjelmat</i>	12
3.4.5	<i>Vesiviljelylaitosten terveystarkastus</i>	12
3.4.6	<i>Kyyhkyslakat</i>	12
3.4.7	<i>Muu tautiseuranta</i>	12
3.4.8	<i>Eläinten keinollinen lisääminen</i>	12
3.4.9	<i>Eläimistä saatavat sivutuotteet</i>	12
3.4.10	<i>Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti / Valvonnan toimeenpano</i>	13
3.4.11	<i>Tuonti ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus</i>	13
3.4.12	<i>Elävien eläinten ja eläimistä saatavien muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden markkinakauppa</i>	14
3.5	ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA	14
3.5.1	<i>Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus</i>	15
3.5.2	<i>Tiloilla tehtävät EU-eläinsuojelutarkastukset</i>	16
3.5.3	<i>Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus</i>	16
3.5.4	<i>Eläinsuojeluvalvojat</i>	17
3.5.5	<i>Eläinkuljetukset</i>	17
3.5.6	<i>Teurastamot ja pienteurastamot</i>	18
3.5.7	<i>Broilerien hyvinvointidirektiivi</i>	18
3.5.8	<i>Koe-eläintoiminnan valvonta</i>	18
3.6	ELÄINTEN LÄÄKITSEMISEN VALVONTA	19
3.6.1	<i>Eläinlääkäreiden lääkkeiden käytön, luovutuksen ja määräämisen sekä lääkekirjanpidon valvonta</i>	19
3.6.2	<i>Tuotantotilojen lääkkeiden käytön ja lääkekirjanpidon valvonta</i>	19
3.7	TUKIVALVONTA	20
4	ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUJEN TOIMEENPANO	20
4.1	ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTOLAIN MUKAINEN ELÄINLÄÄKÄRIPALVELU	20
5	VALVONNAN OHJAUS	21
5.1	KUNTIEN VALVONTASUUNNITELMIEN ARVIOINTI	21
5.2	KOULUTUS JA TYÖNOHJAUSPÄIVÄT	21
5.3	PERUSPALVELUJEN ARVIOINTI	22
5.4	MUUT OHJAUSTEHTÄVÄT	22
5.4.1	<i>Yhteistoiminta-alue lain edellyttämä kunnallisten valvontayksiköiden arviointi (VTO)</i>	22
5.4.2	<i>Kantelut</i>	22
5.4.3	<i>Muu ohjaus ja neuvottelutyö, 2011 EVO:ssa olevat hankkeet</i>	22

6	VALVONNAN LAATU	23
6.1	MUIHIN VIRANOMAIISIIN KOHDISTUVAT AUDITOINNIT	23
6.1.1	<i>Kunnallisten valvontayksiköiden toiminnan auditoinnit</i>	23
6.1.2	<i>Viranomaisten auditointijärjestelmään liittyvät auditoinnit</i>	25
6.2	AVIEN OMAN TOIMINNAN AUDITOINNIT	25
6.3	AVIEN LAATUPOLITIIKAN MUKAINEN TYÖ	25
6.4	TOIMINNAN JATKUVA PARANTAMINEN	25
7	SEURANTA JA RAPORTOINTI	26
7.1	ANNETTujen MÄÄRÄYSTEN JA KIELTOJEN NOUDATTAMISEN VALVONTA	26
7.2	KUNNALLISTEN VALVONTAYKSIKÖIDEN RAPORTTIEN KOKOAMINEN JA ANALYSOINTI	26
7.3	RAPORTOINTI OMASTA TOIMINNASTA	26
7.4	MUUT VIRANOMAISEN PYYTÄMÄT RAPORTIT JA TILASTOT	27
8	LIITTEET	27
	LIITE 1. TEHTÄVIEN PRIORISOINTI	27
	LIITE 2. ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTAHANKKEET VUODELLE 2011	29

1 Johdanto

Tämä asiakirja sisältää Lounais-Suomen aluehallintoviraston toimialuetta koskevan elintarvike- sekä eläinten terveyden- ja hyvinvointivalvontasuunnitelman vuodeksi 2011. Suunnitelma on laadittu ottaen huomioon valvonta-asetus (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 882/2004) ja kansalliset elintarvikevalvontaa sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevat vaatimukset. Erityisesti on otettu huomioon, miten EVO 2011 – 2014 ja EHO 2011 – 2014 linjaavat kyseisten toimialojen valvontaa. Myös ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma on ollut suunnitelman taustalla.

Tavoitteena on kehittää valvonnan laatua, yhdenmukaisuutta ja tehokkuutta aluehallintoviraston omassa toiminnassa. Tarkoitus on myös vaikuttaa samansuuntaisesti paikallisten valvontaviranomaisten toimintaan.

Elintarvikelaki antaa aluehallintovirastolle suunnittelu, ohjaus- ja valvontatehtävän omalla alueellaan sekä veloitteen arvioida kuntien elintarvikevalvonnan järjestämistä sekä valvontasuunnitelmia ja tarkastaa niiden toteutumista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus 38/EEO/2006 edellyttää, että aluehallintovirasto tarkastaa kaikki alueensa teurastamot, pienteurastamot, poroteurastamot ja riistan käsittelylaitoksen vähintään kerran vuodessa ja raportoi Eviralle näistä tarkastuksista. Lounais-Suomen aluehallintovirasto on elintarvikevalvonnan osalta siirtynyt pääsääntöisesti valvontayksiköiden auditointimuotoiseen valvontaan. Myös MMM:n asetuksen 38/EEO/2006 edellyttämät tarkastukset suoritetaan kohteiden valvonnan auditointina.

Eläintautilaissa säädetään, että aluehallintovirasto ja sen alaisena läänineläinlääkäri huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta alueellaan. Kyseisen lain nojalla on annettu useita maa- ja metsätalousministeriön asetuksia ja päätöksiä, joissa tätä toimeenpanoa ja valvontaa tarkennetaan erityisesti yksilöityjen, helposti leviävien eläintautien osalta.

Eläinsuojelulaissa annetaan aluehallintovirastolle tehtäväksi lain toimeenpanon ja sen noudattamisen valvonta, uhkasakkomenettely ja eläinsuojeluvalvojan oikeuden myöntäminen. Lisäksi aluehallintovirasto voi myöntää luvan eläintarhan, pysyvän eläinnäyttelyn ja eläinten käyttämiseen sirkuksessa. Eläinsuojeluun liittyy eläinkuljetusten valvonta ja luvat, jotka on EU:n eläinkuljetusasetuksessa säädetty lääninhallitukselle. Uusi eläinlääkintähuoltolaki lisäsi lääninhallituksen ja v. 2010 alusta aluehallintoviraston tehtäväksi EU-eläinsuojelutarkastukset, täydentävien ehtojen valvonnan sekä paikallisen eläinsuojeluviranomaisen pyynnöstä tehtävät vaativat eläinsuojelutarkastukset.

Lisäksi aluehallintovirastolle on säädetty muita tehtäviä laissa eläinten lääkinnästä, eläinlääkintähuoltolaissa, eläinlääkärin ammatinharjoittamislaissa ja eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa.

2 Toimintaympäristö ja valvonnan yhteiset vaatimukset

2.1 Toimintaympäristö

Aluehallintoviraston toimialue käsittää kaksi maakuntaa: Varsinais-Suomi ja Satakunta, jotka ovat samalla myös valtion elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskusten) toimialueet.

Aluehallintoviraston toimialueen 15 kunnallisen ympäristöterveydenhuollon valvontayksikön määrä on valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti vähenemässä niin, että vuoden 2011 alussa valvontayksiköiden lukumäärää tulee olemaan 10.

Alueella on voimaperäistä kotieläintuotantoa. Alueen sikatilojen määrä on TIKE:n 2009 tilaston mukaan kolmasosa koko maan tiloista. Nautatiloja on 7 %, lammas- ja vuohitiloja 15 % ja siipikarjatiltoja 36 % koko maan kotieläintiloista. Tilaston mukaan Suomen kotieläintiloista 12 % sijaitsee tällä alueella. Alueen nautojen, sikojen ja siipikarjan määrä ilmaistuna eläinyksikköinä on 22 % koko maan eläinyksikköluvusta. Siipikarjantuotanto on Lounais-Suomen aluehallintoviraston alueella maan voimaperäisintä sekä tilojen että eläinmäärän suhteen. Siipikarjantuotannon erityispiirteenä alueella on eläinten tuonti ja voimakas sisämarkkinoille sekä kolmansiin maihin suuntautuva vientitoiminta. Tuotannon painopiste on Varsinais-Suomen maakunnassa.

Laitoksia on aluehallintoviraston alueella seuraavasti (tilanne v. 2010 lopussa):

- 4 Eviran valvomaan teurastamoa
- 12 kunnallisessa valvonnassa olevaa pienteurastamoa.
- 45 muuta liha-alan laitosta
- 69 kala-alan laitosta
- 7 maitoalan laitosta
- 17 varastolaitosta
- 3 munatuotelaitosta
- 26 kananmunapakkaamoa

Muista elintarvikevalvonnan kohteista aluehallintovirastoa suoraan koskettavat alkoholijuomamyymälät, joita on aluehallintoviraston alueella 46 kpl. Muut elintarvikehuoneistot kuin laitokset ja alkoholijuomamyymälät ovat kuntien elintarvikevalvonnan rekistereissä ja niiden tarkka lukumäärä on selvillä KUTI-projektin valmistuttua.

Vuonna 2011 on odotettavissa elintarvikelainsäädännössä merkittäviä uudistuksia, jotka vaativat runsaasti valvontayksiköiden koulutusta ja ohjausta. Yhteistoiminta-alueiden muodostumisen seuraaminen ja mahdolliset valtionhallinnon pakkotoimien valmistelut vaikuttavat työllistävästi vuonna 2011.

2.2 Valvonnan voimavarat ja niiden riittävyys

Lounais-Suomen aluehallintovirastossa ympäristöterveydenhuollon toiminnot on sijoitettu kokonaisuudessaan Peruspalvelu, oikeusturva ja luvat -vastuualueeseen ja siellä ympäristöterveydenhuollon yksikköön.

Ympäristöterveydenhuollon yksikkö koostuu 12 henkilöstä, joista MMM:n toimialalla työskentelee seitsemän eläinlääkärinä ja yksi ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja (työpanos 0,8 htv elintarvikevalvontaan) ja kolme toimistohenkilöä.

Vuonna 2011 käytetään eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan 5 htv läänineläinlääkärin työpanosta ja noin 1,5 htv toimistohenkilökunnan työpanosta. Läänineläinlääkäreiden työpanoksesta 3 htv on varattu uuden eläinlääkintähuoltolain mukaisiin tehtäviin (Täydentävien ehtojen valvonta, EU-eläinsuojeluvalvonta ja valmiuseläinlääkäritehtävä). Resurssi on riittämätön EU:n valvonta-asetuksen edellyttämään valvontaan nähden.

Vuonna 2011 elintarvikevalvonnan tehtäviin on käytössä kahden läänineläinlääkärin työpanos (2 htv) sekä ympäristöterveydenhuollon ylitarkastajan työpanoksesta 0,72 htv (hän tekee puolet vuodesta 80% kokonaistyöajasta) ja toimistohenkilökunnan työpanoksesta 0,5 htv.

Taulukko 1. Resurssijakauma elintarvikevalvonnan, eläinten terveyden ja eläinten hyvinvoinnin sekä eläinlääkäripalvelujen valvonnan osalta

	Elintarvike***		Eläinten terveys*, ***		Eläinten hyvinvointi **, ***		Eläinlääkärien palvelujen järjestäminen	
	hlö lkm	htp	hlö lkm	htp	hlö lkm	htp	hlö lkm	htp
ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja	1	165						
eläinlääkäri	3	420	4	308	4	464	3	30
muu tehtäviä hoitava henkilöstö	2	110	3	226	3	280	3	15
Yhteensä	6	695	7	534	7	744	5	45

1 htv = 220 htp; tässä resurssitaulukossa otetaan mukaan vain Eviran toimialan tehtävät

* eläinten terveyteen kuuluu EHO:n 8.2 ja 8.4 kohtien valvonta

** muut paitsi taulukossa 2 esitetyt tehtävät

*** tukivalvonta jaetaan EHO:n kohdan 8.5 mukaisesti eri sektoreille

Taulukko 2. Eläinlääkintähuoltolain uudistamisen mukana tulleet 3 uutta eläinlääkäriä ja niihin kuuluvat tehtävät.

Aluehallintoviraston tehtävä	Kuvaus	Valvontaan käytettävissä olevat resurssit, htp
Täydentävien ehtojen valvonta - elintarvikkeet - eläintaudeista ilmoittaminen - eläinten hyvinvointi	Kotieläintilojen tarkastukset. Tarkastusten laajentaminen	210
EU-eläinsuojelutarkastukset	- Vasikkatilat - Sikatilat - Munivat kanat - Turkiseläintilat - Lammas- ja vuohitilat	340
Kriittiset eläinsuojelutehtävät, 42 ja 44 §:n pakkotoimet, lisäys nykyiseen	- tuotantoeläimet - seura- ja lemmikkieläimet	65
Valmiuseläinlääkäritehtävä		45
Yhteensä		660

2.3 Pätevyys ja osaamisen varmistaminen

Lounais-Suomen aluehallintoviraston viranhaltijat osallistuvat jatkuvasti alaan liittyvään ja viraston sisäiseen koulutukseen. Koulutustarvetta arvioidaan vuosittain esimiehen kanssa käytävissä kehityskeskusteluissa, joiden perusteella pystytään suuntaamaan koulutusta tarpeen mukaan.

Aluehallintovirasto antaa koulutusta perushallintomenettelyistä aina puutteita havaitessaan sekä erikseen pyydettyä. Työkokouksissa keskitytään hallintomenettelyn perusasioihin. Tarvittaessa ohjataan hakeutumaan hallintomenettelyä käsitteleville kursseille. Työntekijöiden koulutusedellytysten varmistaminen on ensi sijassa työnantajan vastuulla.

Henkilöstö tulee v. 2011 osallistumaan ainakin seuraaviin koulutuksiin:

Koulutustilaisuus:

Läänineläinlääkäripäivät 4 x vuodessa
Täydentävien ehtojen koulutuspäivät 4 x vuodessa
Elintarvikevalvojen koulutuspäivät 5 x vuodessa
Auditoijan peruskoulutus (eläinlääkäri)
Valmiuspäivä
Ajankohtaista tarttuvista taudeista
Lääkepäivä
Eläinlääkärihygieenikkojen koulutuspäivät

Ympäristöterveydenhuollon alueelliset
koulutuspäivät

Järjestäjä:

Evira
Evira
Evira
Evira
Evira
Evira
Evira
Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys

Ympäristö ja terveystieteiden tutkimuskeskus

Lisäksi osallistutaan auditoinnin jatkokoulutukseen tarjonnan mukaan ja huomioidaan EVIRA:n valvonnan koulutuksen toimintaohjelma vuosille 2010-2014.

Henkilökunnan tehtävänjako ja peruskoulutus:

Läänineläinlääkärit

Tapio Palmu

Eläinlääketieteen lisensiaatti (ELL)

Yksikön päällikkö

Eläintautiasiat, eläinlääkintähuolto, eläinlääkäreiden ammatinharjoittaminen, sivutuotteet, tuonti ja vienti

Jani Soini

Eläinlääketieteen lisensiaatti (ELL)

Täydentävien ehtojen valvonta, eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvonta, eläintautiasiat

Tea Ahtelo

Eläinlääketieteen lisensiaatti (ELL)

Eläinsuojelu, eläinten lääkitseminen

Marja Pihlajamäki

Eläinlääketieteen lisensiaatti (ELL), Lääketieteen tohtori (LT)

Täydentävien ehtojen valvonta, EU-eläinsuojelu, eläinsuojelu

Taina-Riitta Seppälä

Eläinlääketieteen lisensiaatti (ELL)

Täydentävien ehtojen valvonta, EU-eläinsuojelu, eläinsuojelu

Riitta Suutari

Eläinlääketieteen lisensiaatti (ELL)

Elintarvikevalvonta

Riitta Armfelt
Eläinlääketieteen lisensiaatti (ELL), Elintarvike- ja ympäristöhygienian erikoiseläinlääkäri
Elintarvikevalvonta

Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja

Nina Rostiala
Filosofian maisteri (FM)
Elintarvikevalvonta

Toimistohenkilökunta

Riitta Aholainen
Merkonomi
Osastosihteeri

Marjo Groth
Liiketalouden merkonomi
Suunnittelija

Anne Kokko
Ylioppilas
Suunnittelija

2.4 Tietojärjestelmät

Lounais-Suomen aluehallintovirastolla on käytössään kaikki EHO:ssa mainitut eläinlääkintähallinnon tietojärjestelmät, joiden peruskäytön jokainen viranhaltija hallitsee. Viranhaltijat osallistuvat järjestelmien koulutukseen aktiivisesti. Toimistohenkilöistä yhdellä on pitkäaikainen kokemus tietohallinnan tehtävistä. Tietojärjestelmien teknisissä asioissa pystytään tukeutumaan hänen apuunsa.

Eviran hallinnoima ruokamyrkytys-epidemioiden selvitys- ja raportointiohjelmisto RYMY on otettu käyttöön aluehallintovirastossa v. 2010.

Lisäksi vuonna 2010 käyttöön on otettu uutena tietojärjestelmänä viranomaistoimijatietojärjestelmä (VTO).

2.5 Valvonnasta perittävät maksut

Aluehallintovirasto perii valtioneuvoston asetuksen (1145/2009) mukaisen maksun alkoholijuomamyymälöiden elintarvikehuoneistoksi hyväksymisestä ja eläinkuljetusasetuksen mukaisista luvista: eläinkuljetuslupa, eläinkuljetusluvan muutos, maantiekuljetusvälineen hyväksymistodistus, maantiejoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus. Lisäksi peritään maksu eläinnäyttelylupasta. Sisämarkkinavientiin hyväksytyjen siipikarjalaitosten tarkastuksista peritään maksu, samoin teknisten laitosten kolmasmaavientiin kirjoitetuista sertifikaateista.

Luvan myöntänyt yksikkö laskuttaa luvan saajaa. Maksujen seuranta tapahtuu sisäasiainhallinnon palvelukeskuksessa, joka lähettää tarvittaessa maksukehotuksen ja hoitaa laskun tarvittaessa ulosottoon.

2.6 Yhteistyö ja viestintä

2.6.1 Viranomaisten sisäinen ja viranomaisten välinen yhteistyö

Lounais-Suomen aluehallintoviraston ympäristöterveydenhuollon henkilöstön välinen tiedonkulku on hyvä, koska kaikki työskentelevät samassa yksikössä ja yhdessä toimipaikassa. Sisäinen yksiköpalaveri järjestetään pääsääntöisesti kahden viikon välein. Palaverissa käsitellään ajankohtaisia asioita.

Yhteydenpito kuntien valvontaviranomaisten kanssa hoidetaan sähköpostien jakelulistojen, ohjaus- ja määräyskirjeiden sekä akuuteissa tapauksissa puhelimen välityksellä. Lounais-Suomen aluehallintovirastolla on käytössään ajantasaiset yhteystiedot alueensa valvontaa suorittaviin viranhaltijoihin. Työkokouksia järjestetään ainakin kahdesti vuodessa eri toimialoja valvoville viranhaltijoille. Työkokouksiin kutsutaan kaikki alueen viranhaltijat toimialoitain ja niissä käsitellään ajankohtaisia aiheita. Lisäksi järjestetään erillinen koulutuspäivä valmiuseläinlääkäreille.

Yhteydenpito keskushallintoon hoidetaan samoilla periaatteilla kuin kuntiinkin. Aluehallintoviraston läänineläinlääkärit ja ympäristöterveydenhuollon ylitarkastajat osallistuvat aktiivisesti keskushallinnon yhteisiin neuvottelupäiviin.

Yhteydenpitoa ELY-keskuksiin hoidetaan sekä tarkastajiin että täydentävien ehtojen koordinaattoriin. Yhteydenpito tapahtuu pääasiassa sähköpostitse tai puhelimitse ja keskittyy lähinnä valvontakäynnillä esiin tulleisiin asioihin. ELY-keskuksen tarkastaja osallistuu täydentävien ehtojen tarkastuskäynneille, mikäli otantatilalla on myös ELY-keskukselle kuuluvaa näytteenottoa. Aluehallintoviraston ja alueen ELY-keskusten edustajien kanssa pidetään vähintään kerran vuodessa yhteistyöpalaveri. Lisäksi osallistutaan yhteisiin koulutuksiin ja tapaamisiin tarpeen mukaan.

Yhteydenpito poliisiin, pelastusviranomaisiin ja tulliin hoidetaan tapauskohtaisesti valvontatapausten yhteydessä. Poliisin kanssa tehdään yhteistyötä mm. eläinkuljetustarkastusten yhteydessä.

Zoonoositapauksissa ollaan aluehallintovirastosta yhteydessä tarvittaessa sairaanhoitopiirien infektioeläinlääkäreihin.

2.6.2 Viestintä

Ulkoisessa viestinnässä tukeudutaan Lounais-Suomen aluehallintoviraston hallinto-osaston viestintään. Erityistilanneviestinnässä tukeudutaan alueelliseen valmiussuunnitelmaan.

Viestinnän koordinoinnista vastaa yksikönpäällikkö yhteistyössä aluehallintoviraston viestintäyksikön kanssa.

2.7 Varautuminen erityistilanteisiin

Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveystieteiden osastolla on syksyllä 2009 päivitetty valmiussuunnitelma, jossa on toimintamallit poikkeusoloja ja erityistilanteita varten myös ympäristöterveydenhuollon osalta. Tarkoitus on, että suunnitelmaa hyödynnetään Lounais-Suomen aluehallintoviraston vastaavaa valmiussuunnitelmaa tehtäessä.

Helposti leviävien eläintautien varalta virastolla on vuoden 2010 aikana päivitetty valmiussuunnitelma.

3 Valvonnan toimeenpano toimialoittain

3.1 Yleistä

Aluehallintoviraston alueelle on tyypillistä suurimittainen keskittynyt eläintuotanto erityisesti sikatilojen ja siipikarjan osalta. Alueella on lisäksi valtakunnallisesti merkittäviä elävien eläinten vientiä ja tuontia harjoittavia toimijoita. Alueelliset erityispiirteet asettavat erityisiä haasteita eläintautitilanteiden hoitamiseksi ja niihin varautumiselle. Viime aikoina on vuosittain ollut ainakin yksi suurimittainen eläintautitapaus tai muu poikkeustilanne, joka on vaatinut venymistä koko entisen Länsi-Suomen lääninhallituksen Turun toimipaikan ja vuoden 2010 alusta Lounais-Suomen aluehallintoviraston henkilöstöltä. On syytä olettaa tilanteen jatkuvan entisenlaisena ja poikkeustilanteisiin varautuminen ja niiden hoitaminen tulee vaatimaan tarvittaessa resursseja koko henkilöstöltä, mikä saattaa johtaa priorisointeihin joidenkin muiden suunnitelman toimialojen kustannuksella.

Elintarvikevalvonnassa alueelle on tyypillistä pienten toimijoiden suuri määrä erityisesti liha-alalla ja kala-alalla. Alueella on lisäksi muutama suuri teurastamo ja muitakin valtakunnallisesti merkittäviä elintarvikkeiden tuotantolaitoksia. Laitosten suuren määrän vuoksi ei valtiovarainministeriön tulos-tavoitteena oleva tarkastustavoite 90 % laitoksista vuodessa ole realistinen resursseihin nähden.

Koko valtakunnassa on tavoitteena valvontajärjestelmien kehittäminen EU-asetuksen 882/2004 edellyttämälle tasolle. Ensimmäisenä tätä vaatimusta on sovellettu elintarvikevalvonnassa, jonka valvonnan painopistettä on siirretty kunnan elintarvikevalvonnan auditointien suuntaan. Jatkossa myös muilla valvonnan osa-alueilla tultaneen resurssien niin mahdollistaessa siirtymään elintarvikevalvonnan tavoin auditointipainotteiseen valvontaan.

Eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan on huolehdittava eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävien hoitamisen edellytysten järjestämisestä alueellaan. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet ovat perustaneet LSAVI:n toimialueella virkoja ripeästi niin, että suunnitelmavuoden alussa neljä täyspäiväisesti tehtäviä suorittavaa valvontaeläinlääkärinä on jo työssä. Tämän lisäksi yksi valvontaeläinlääkärin virka on haussa ja muutama virka pitkälle suunniteltuna niin, että vuoden aikana valvontaeläinlääkäreiden kokonaismäärä tulee olemaan noin 8 henkilöä. Kokemukset ja tieto valvontaeläinlääkäreiden henkilö- ja htv- määristä sekä alueellisen jakautumisen tarpeista kasvavat nopeasti. Tällä hetkellä aluehallintovirasto arvioi valvontaeläinlääkäritarpeeksi toimialueellaan noin 10 henkilöä.

3.2 Elintarvikevalvontakohteet

Alkoholijuomamyymälät sekä tilaviini- ja sahtimyymälät

Aluehallintovirasto hyväksyy Elintarvikelain (23/2006) 15 §:n mukaan alkoholilain 13 §:ssä tarkoitettua alkoholijuomamyymälät ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitettua tilaviini- ja sahtimyymälät elintarvikehuoneistoksi. Samalla hyväksytään kohteiden omavalvontasuunnitelmat. Ko. valvontakohteiden hyväksymisen ja valvonnan ohjaavana keskusvirastona toimii Valvira. Lounais-Suomen AVI:n alueella on yhteensä 53 kpl hyväksyttyä alkoholijuomamyymälää.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja alkoholijuomamyymälöiden valvontaan 6 htp.

3.3 Hankkeet, joita EHO 2011 painottaa

Valtakunnalliseen ohjelmaan mukaan otettujen hankkeiden tavoitteena on tukea uuden ja osittain myös pidempään voimassa olleen lainsäädännön toimeenpanoa ja näille alueille asetettuja keskeisiä kansallisia tavoitteita.

Hankkeet, joita painotetaan aluehallintovirastojen lakisääteisten tehtävien joukossa, koskevat kaikkia aluehallintovirastoja ja valitaan lakisääteisten tehtävien joukosta painopistealueiksi kullekin vuodelle.

Hankkeiden, joihin eri aluehallintovirastot voivat osallistua tarpeidensa mukaisesti, tavoitteena on kehittää valvonnan ohjeistusta ja/tai menetelmiä. Mahdollisimman monen aluehallintoviraston ja kuntien odotetaan osallistuvan niihin. Näihin hankkeisiin osallistumisesta sovitaan erikseen tulosneuvotteluissa.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa koskevat painotukset ja hankkeet päivitetään vuosittain. Vuotta 2011 koskevat painotukset ja hankkeet on esitetty tämän suunnitelman liitteessä 1.

3.4 Eläinten terveyden valvonta

3.4.1 Eläintautivalmiuden ylläpito

Eläintautivalmiussuunnitelmat on tehty koko maassa Eviran antaman uuden malliohjeen mukaisiksi syksyn 2009 aikana. Nämä suunnitelmat päivitetään vuosittain ja toimitetaan Eviraan tammikuun loppuun mennessä.

Valmiusvarastojen inventaario suoritetaan vuosittain valmiussuunnitelman päivityksen yhteydessä, jolloin varasto täydennetään tarvittaessa vaatimusten mukaiseksi ja korvataan vanhentuneet aineet ja tarvikkeet uusilla.

Aluehallintovirasto järjestää valmiuseläinlääkäreille vuosittain vähintään yhden koko päivän koulutustilaisuuden. Tähän koulutukseen osallistuvat myös kaikki aluehallintotoimiston eläinlääkärit. Koulutuspäivässä käydään aina läpi päivitetty valmiussuunnitelmat ja valmiusvarasto. Kulutuksessa kerrataan vuoden aikana sattuneet vakavammat tautitapahtumat sekä niiden hoitamisen organisoinnin pääpiirteet, mahdolliset ajankohtaiset eläintautiuhat sekä esitetään tarttuvien tautien tilanne lähialueilla ja myös osin globaalisti. Kaikille kunnaneläinlääkäreille – mukaan lukien valmiuseläinlääkärit – annetaan 1-2 kertaa vuodessa pidettävissä työkokouksissa koulutusta helposti leviävien eläintautien varalta ja aluehallinnon valmiussuunnittelusta. Tilaisuuden tarjoutuessa osallistuu koko valmiusorganisaatio esim. valtakunnalliseen harjoitukseen.

3.4.2 Eläintautiepäilyt ja tapaukset

Kun Evira, virkaeläinlääkäri tai muu eläinlääkäri ilmoittaa eläintautiepäilystä tai – tapauksesta aluehallintovirastoon, ottaa tapauksen hoidon vastuulleen yksi läänineläinlääkäreistä. Kyseisen läänineläinlääkäri on pääsääntöisesti henkilö, jonka toimenkuvaan muutoinkin kuuluvat eläintautiasiat. Kyseinen vastuueläinlääkäri ottaa tapaukseen liittyvän informaation piiriin mukaan toisen läänineläinlääkäriin. Tällä menettelyllä varmistetaan tapaukseen liittyvien tehtävien hoitaminen joustavasti ja katkoksitta.

Vakavien tautien epäilyissä tai -tapauksissa ensimmäinen ja tärkein tehtävä on tautien leviämisen estäminen. Tässä epidemiologinen selvitys on keskeinen. Selvitys tehdään aina paikan päällä olevan eläinlääkäriin toimesta heti lyhyesti. Selvitystä jatketaan järjestelmällisenä tapauksesta riippuen

virkaeläinlääkäriin toimesta läänineläinlääkäriin ohjauksessa tai läänineläinlääkäri ottaa selvityksen tehtäväkseen.

Läänineläinlääkäri ilmoittaa tautiepäilyistä ja -tapauksista Eviraan säädösten mukaisesti.

Lakisääteisten kuukausi- ja muiden ilmoitusten tekemistä aluehallintovirastoon käsitellään vuosittain kunnaneläinlääkäreille järjestettävissä työkokouksissa, niistä muistutetaan sähköpostijakelulla toimitettavissa ohjeissa sekä myös kirjeissä. Kun ilmoittamisessa havaitaan yksittäisiä puutteita, käydään puute ja sen korjaamiseksi tarvittavat toimenpiteet läpi puhelimitse läänineläinlääkäriin ja kunnaneläinlääkäriin välillä.

Aluehallintovirasto ohjeistaa kirjeitse yksityiseläinlääkärien velvollisuudesta kuukausi-ilmoituksen tekemiseen säädösten mukaisesti.

Kaikkien eläinlääkärien on (MMM päätös 1346/1995) tehtävä kuukausittain ilmoitus säädetyistä eläintaudeista aluehallintoviranomaiselle. Virkaeläinlääkäreiden ilmoitusvelvollisuus on muiden eläinlääkäreiden ilmoitusvelvollisuutta laajempi. Aluehallintoviranomaisen tulee toimittaa ilmoitusten yhteenveto Eviraan ennen seuraavan kuukauden 9 arkipäivää.

Itse ilmoittamisessa sekä virkaeläinlääkäreiden että yksityisten eläinlääkäreiden osalla on suurta vaihtelua. Vaihtelu koskee ilmoittamisen tarkkuutta ja ilmoittamisajan täsmällisyyttä. Toimipisteen nykyisillä ilmoituksilla keräämä tieto kuvaakin tilannetta kentällä vain osittain.

Aluehallintovirasto tulee tekemään yhteenvedon alueensa kuukausi-ilmoitusten puutteista ja ohjeistaa, opastaa ja neuvoo alueensa virka- ja yksityisiä eläinlääkäreitä kuukausi-ilmoitusten oikeaan suorittamiseen Eviralta saatujen uusien ohjeitten mukaisesti.

3.4.3 Zoonoosien valvonta

Virkaeläinlääkäriin ja aluehallintoviraston yhteistyö zoonoositapausten ilmoittamisessa on ohjeistettu suoraksi ja nopeaksi kommunikoinniksi. Läänineläinlääkäriin harkinnan mukaan Eviraan ilmoitetaan joko heti tai normaalin ilmoittamismenettelyn puitteissa. Virkaeläinlääkäri ilmoittaa suoraan alueensa tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Kun zoonoosi koskettaa virkaeläinlääkäriin toimialuetta laajempaa aluetta, ilmoittaa läänineläinlääkäri zoonoosista tartuntatautilääkärille/lääkäreille.

Aluehallintovirasto edellyttää kunnan suunnitelman sisältävän kuvauksen zoonoosien ilmoittamisesta tartuntatautien torjunnasta vastaavalle lääkärille.

3.4.4 Terveysvalvontaohjelmat

Tilojen liittyminen lampaiden ja vuohien maedi-visna ja scrapie terveystarkkailuohjelmiin on pääosin tilojen itsensä ja alueensa tilat tuntevien kunnaneläinlääkärien toiminnan varassa. Sama koskee scrapie terveystarkkailuohjelmaa. Aluehallintovirasto seuraa omista excel- taulukoistaan säännöllisen valvonnan toteutumista terveystarkkailuohjelmissa. Uudet eläinrekisterit antavat mahdollisuuden seurata tilojen liittymistä terveystarkkailuohjelmiin ja rekisteristä tarkastetaan vuosittain liittymisvelvolliset sekä verrataan tilat excel -taulukon tietoihin ohjelmiin liittyneistä tiloista. Jos tilalla on todettu scrapie, tehdään tilalle rajoittavien määräysten ajaksi kirjallinen ohjelma, mistä ilmenevät aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkäriin tehtävät aikamäärineen.

Siipikarjatilojen salmonellavalvontaohjelman toteutusta seurataan tarkastamalla kunnaneläinlääkäreiden lähettämät tarkastuslomakkeet, jotka samalla tarkastetaan täydentävien ehtojen indikaattorien osalta. Ohjelman toteutumista seurataan myös yksittäistapauksissa kunnaneläinlääkäriltä asiaa selvittämällä sekä epäiltäessä puutteita ohjelman toteuttamisessa. Kaikkien tilojen salmonellavalvonnan toteutumisen seuranta edellyttää tulossa olevan siipikarjan tilarekisterin yhdistämistä tietojen tarkastamiseksi tehtyyn tietokoneohjelmaan sekä tilan että kunnaneläinlääkärin velvollisuutta syöttää tiedot kyseiseen järjestelmään.

Tarhattujen hirvieläinten terveystarkastusohjelman toteutuminen seurataan vuositasolla avi:n excel-taulukosta.

Siipikarjan hyväksytyt vientilaitokset ja niiden vastaavan eläinlääkärin sekä läänineläinlääkärin suorittamat tarkastukset merkitään avi:n taulukkoon, mistä toteutuminen myös seurataan.

Jos terveystarkastusohjelmien toteutumisessa havaitaan puutteita, kehoitetaan kunnaneläinlääkäriä suorittamaan tarvittavat toimenpiteet ja toimenpiteitten toteutuminen loppuun asti seurataan ta-pauskohtaisesti.

3.4.5 Vesiviljelylaitosten terveystarkastus

Lsavi:n riskiluokitus on Eviran vuosittaisen tarkastuskirjeen mukainen. Ahvenanmaan ja Uudenkaupungin VHS -rajoitusalueet on kuitenkin huomioitava aina tavanomaisesta toiminnasta poikkeavassa kalojen tai kalan käsittelylaitteiden siirroissa. Avi edellyttää kunnan suunnitelmassa selvittävän, miten alueelta tulee otetuksi virusnäytteitä vuosittain tasaisesti, kun pääosassa laitoksia näyte on otettava vain joka toinen vuosi.

3.4.6 Kyyhkyslakat

Avi seuraa newcastlentaudin varalta suoritettuja rokotuksia kunnaneläinlääkäreiden ilmoituksista. Työkokouksissa ja ei-paikalla olleille eläinlääkäreille lähetetyssä materiaalisissa muistutetaan kyyhkysten rokotamisesta ja tietojen raportoinnista. Evirasta myös tiedustellaan erityislupavaltuuksien rokotusten toimista.

3.4.7 Muu tautiseuranta

VHS -rajoitusalueen tautiseuranta varmistetaan pyytämällä erikseen puolivuositteittain raportti tarkastuksista ja näytteenotoista. Muissa tautivalvonnoissa toteuttaa seurataan Eviraan saapuneitten näytteiden perusteella.

Lakisääteisten vaatimusten täytyminen eläinnäyttelyissä varmistetaan antamalla virkaeläinlääkärille määräys tulotarkastuksen tekemiseen.

3.4.8 Eläinten keinollinen lisääminen

Alueella ei ole sonni- tai karjuasemaa eikä alkionsiirtoryhmää. Läänineläinlääkäri tarkastaa ja hyväksyy keinollisen lisäämisen kohteita tarvittaessa.

3.4.9 Eläimistä saatavat sivutuotteet

Alueella sijaitsevaan I-luokan käsittelylaitokseen Eviran toimesta tehtäviin tarkastuksiin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan minkä lisäksi suoritetaan avi:n oma tarkastus. Läänineläinlääkärin ja kunnaneläinlääkärin hyväksymistä sivuotealan laitoksista pidetään avi:ssa taulukkoa, mistä myös seurataan toteutuneet laitosten tarkastukset. Laitosluettelo löytyy myös Eviran sivuilta.

Toimialue on joitain saaristoalueita lukuun ottamatta kokonaan keräilyaluetta, jolloin hautausilmoitukset koskevat kotiteurastuksen sivutuotteita. Näistä kunnaneläinlääkäriltä saatujen ilmoitusten yhteenveto toimitetaan vuoden osalta Eviraan. Kotiteurastuksen sivutuotteiden hävitystä ja myös kokonaisten raatojen hävitystä valvotaan aina muun avi:n toimesta tilalla suoritettavan tarkastuksen yhteydessä tai asian hoidon säädöstenvastaisuutta epäiltäessä. ID -valvonnan yhteydessä havaittujen suurien kotiteurastuslukujen yhteydessä tarkastetaan myös tilan sivutuoteasetuksen mukaiset toimet ja ilmoittamiset sekä ryhdytään asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Käsittelemättömiä sivutuotteita käyttävien toimijoiden (haaskanpito) ilmoituksista ja kunnaneläinlääkärin kunkin osalle ilmoittamista toimistaan pitää avi taulukkoa. Uusista aloitusilmoituksista lähetetään tieto Eviraan. Kunnaneläinlääkärit tullaan avi:n toimesta opastamaan eläintenpitäjärekisterin osaksi tulossa olevan haaskarekisterin käyttöön sitten kun rekisteri toimii. Samalla avi pyrkii luopumaan omasta erillisestä kirjanpidostaan.

3.4.10 Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti / Valvonnan toimeenpano

ELY-keskus hoitaa käytännön tilavalvonnan oman aikataulunsa puitteissa. Läänineläinlääkäri seuraa aktiivisesti valvontojen etenemistä ja hoitaa järjestelmään tallennetut valvonnat loppuun pääsääntöisesti mahdollisimman pian tarkastuksen tallentamisesta järjestelmään. Poikkeuksellisissa tilanteissa ELY-keskukset ovat suoraan yhteydessä läänineläinlääkäriin. Yhteistyö ELY-keskuksen ja läänineläinlääkärin kanssa toimii myös ELY-keskukseen päin, jolloin ELY-keskukselle toimitetaan tieto mahdollisista rekisteripuutteista, jotka on havaittu muuta kautta. Tällöin ELY-keskus suorittaa harkintansa mukaan tiloille oman otannan tarkastuksen. Tarvittaessa pelkissä yksittäisen eläinten merkinnän selvittämisessä turvaudutaan myös kunnaneläinlääkäriin.

Annetut siirto rajoitukset tallennetaan ELITE-järjestelmään ja niistä pidetään erillistä kirjanpitoa myös aluehallintovirastossa. Riketapauksissa asia selvitetään ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.

3.4.11 Tuonti ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus

Läänineläinlääkäri seuraa kaiken traces -liikenteen ja varmistaa, että kunnaneläinlääkärillä on tiedossaan tuontiehdot ja siinä mahdollisesti määränpäässä edellytettävät toimenpiteet. Kunnaneläinlääkäri tarkastaa säännöllisen kolmasmaatuojan tuontiasiakirjat vuosittaisen tarkastuksen yhteydessä. Tarkastustoimenpiteitten tuloksen traces ilmoituksen III osaan raportoi pääsääntöisesti tarkastuksen suorittanut virkaeläinlääkäri, mutta toisinaan eläinlääkärin avi:in toimittaman raportin perusteella läänineläinlääkäri. Kanavoiduista tuote-eristä saa läänineläinlääkäri hyväksymistään teknisistä laitoksista sähköpostilla saapumisilmoituksen, minkä perusteella läänineläinlääkäri vahvistaa traces -järjestelmään erän saapumisen. Jos tuontierään epäillään liittyvän eläintaudin riskiä, sovitaan toimenpiteistä ja niiden suorittajasta kiireellisesti Eviran kanssa. Jos tuontierän epäillään tuodun maahan laittomasti, siirretään asia tarvittavien toimenpiteitten osalta Eviran päätettäväksi. Toimivalta kolmansiin maihin kohdistuvissa palautuksissa on Eviralla.

3.4.12 Elävien eläinten ja eläimistä saatavien muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden markkinakauppa

Aluehallintovirasto säilyttää voimassaolevat sisämarkkinakaupan tuontiluvat ja vientirekisteröinnit sekä seuraa kaiken traces -liikenteen. Aluehallintovirasto varmentaa esitetyt uudet toimijat ja organisaatiot. Elävien eläinten sisämarkkinakaupassa läänineläinlääkäri varmistaa, että kunnaneläinlääkärillä on tieto tuonnista sekä tarvittavat asiakirjat sekä opastaa tuontitarkastuksen suorittamista. Traces -valvontaosan (osa III) täyttää tarkastushavaintojensa mukaan ja lähettää pääsääntöisesti kunnaneläinlääkäri. Jos alkuperämaan eläinlääkärintodistuksessa on puutteita opastaa läänineläinlääkäri jatkotoimenpiteistä sekä täyttää ilmoituksen III osan. Jos todistuksen puutteet ovat ilmeisiä teknisiä virheitä täyttää siinäkin tapauksessa ilmoituksen valvonta -osan läänineläinlääkäri, koska virheen yksilöimiseen tai lähettäjään toimintatapoihin liittyvään selvittelyyn sisältyy jatkossa kommunikointia suoraan lähettäjään viranomaisen kanssa. Aluehallinnon suora kommunikointi sisämarkkinoilla lähetetään tiedoksi Eviraan. Kunnaneläinlääkärit tekevät laittomasti maahantuotujen eläinten palautuspäätökset läänineläinlääkäriin avustaessa kussakin yksittäisessä tapauksessa. Avi informoi kunnaneläinlääkäreitä kaikista järjestettävistä traces -koulutuksista ja motivoi kaikkia osallistumaan niihin. Lisäksi avi neuvoo virkaeläinlääkäreitä tarvittaessa jokaisen yksittäisen vientitapahtuman traces -dokumenttien tekemisessä.

3.5 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinsuojelusäädösten vastaista toimintaa havaittaessa ryhdytään tarvittaviin pakkotoimiin. Aluehallintovirasto käy läpi kunnaneläinlääkärien lähettämät eläinsuojelutarkastuspäätökset ja arvioi tarvittaessa, onko asiassa ryhdytty riittäviin toimenpiteisiin. Tarvittaessa ohjataan kunnaneläinlääkäreitä eläinsuojelupäätöksen teossa. Kunnaneläinlääkärien auditointia mm. eläinsuojeluvälvönnän osalta suunnitellaan ja tullaan kuvaamaan aikanaan laatuja järjestelmässä. Aluehallintoviraston suorittamien eläinsuojelutarkastusten ja -päätösten osalta käydään tarvittaessa keskustelua oman viraston läänineläinlääkärien sekä lakimiesten kesken ja tarvittaessa voidaan pyytää tulkinta-apua Evirasta.

Eläinsuojelutarkastuksiin liittyvistä dokumenteista ASSI-järjestelmässä olevat diaaroidut dokumentit ovat diaarinumeroinnin mukaisissa mapeissa. Diaarioituja asiakirjoja ovat mm. aluehallintoviraston tekemät eläinsuojelutarkastukset asiakirjoineen. Diaarioimattomat, aluehallintovirastoon tiedoksi lähetetyt virkaeläinlääkärien tekemät eläinsuojelupäätökset on arkistoitu mappeihin kunnittain ja vuosittain. Mapit sijaitsevat toimistossa suunnittelijan huoneessa. Yli kolme vuotta vanhat asiakirjat siirretään arkistoon, josta ne on tarvittaessa saatavilla.

Aluehallintovirasto seuraa antamiensa määräaikojen toteutumista joko tekemällä itse uusintatarkastuksen tai määräämällä kunnaneläinlääkäriin tekemään uusintatarkastuksen. Aluehallintovirasto seuraa kunnaneläinlääkäreille antamiensa tarkastusmääräyksien toteutumista seuraamalla säännöllisesti "määräysmapissa" olevia määräyksiä ja saapuneita eläinsuojelupäätöksiä. Seuranta varten on tehty myös taulukko, johon kirjataan annettu määräys ja määräaika. Taulukko on käytössä ja sitä kehitetään vielä tarpeen mukaan.

Eläinsuojeluviranomainen on velvollinen tekemään poliisille ilmoituksen, jos hän epäilee eläinsuojelusäädöksiä rikotun. Aluehallintovirasto lähettää tekemänsä päätökset tiedoksi poliisille ja tekee tarvittaessa myös tutkintapyyntöjä. Kunnan valvontaviranomaisen tekemien eläinsuojelupäätösten osalta varmistetaan etenkin vakavien tapausten suhteen, onko asiasta tehty ilmoitus poliisille. Asia voidaan seurata myös kunnaneläinlääkärien auditoinneilla.

Eläinten hyvinvoinnin järjestäminen 44 §:n mukaisissa tapauksissa järjestetään yhteistyössä kunnan valvontaviranomaisten kanssa. Suunnitelmaa tarkistetaan tältä osin kuntien valvontasuunnitelmien ollessa käytettävissä.

Eläinsuojelulain 43 §:n mukaista uhkasakkomenettelyä on käytetty Lounais-Suomessa harvoin. Menettely hoidetaan toistaiseksi tapauskohtaisesti. Menettelytapaa tullaan kehittämään ja kuvaamaan laatujärjestelmään.

3.5.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Aluehallintovirastoon tehdään ilmoituksia, joiden perusteella voidaan epäillä eläinsuojelusäädöksiä rikottavan. Aluehallintovirasto määrää tällöin kunnan virkaeläinlääkärin suorittamaan tarkastuksen kirjallisella määräyksellä, jossa annetaan määräaika tarkastuspäätöksen ja muiden asiakirjojen toimittamiselle aluehallintovirastoon. Määräys voidaan antaa myös sähköpostitse. Kiireellisissä tapauksissa asiasta ollaan puhelimitse yhteydessä virkaeläinlääkəriin määräyskirjeen lisäksi. Tuotantoeläintilojen kohdalla (sika- ja nautatilat) varmistetaan, ettei määrättävällä eläinlääkärillä ole terveydenhuoltosopimusta epäilyn kohteena olevan tilan kanssa. Aluehallintovirasto seuraa, että tarkastuspäätös asiakirjoineen toimitetaan aluehallintovirastoon määräaikaan mennessä ja muistuttaa virkaeläinlääkəriä tarvittaessa. Aluehallintovirasto käy läpi sille toimitetun päätöksen. Tarvittaessa annetaan ohjausta päätöksen tekijälle esim. puhelimitse neuvomalla. Neuvontaa annetaan myös jo etukäteen virkaeläinlääkärin sitä pyytäessä.

Kuntien eläinsuojeluvalvontaa ohjataan myös vuosittain järjestettävissä työkokouksissa. Mikäli eläinsuojelu keskittyy jatkossa kuntien valvontaeläinlääkäreiden tehtäväksi, voidaan ohjausta järjestää entistä tehokkaammin. Kunnan eläinsuojeluvalvonnan valvontaa pyritään jatkossa myös tekemään auditointityyppisesti ja mahdollisesti myös riskiperusteisesti.

Paikallinen eläinsuojeluviranomainen voi vaikeissa eläinsuojelutapauksissa pyytää tehtävien siirtämistä aluehallintovirastolle. Vaikeita eläinsuojelutapauksia ovat lähtökohtaisesti sellaiset eläinsuojelutapaukset, joissa kunnallinen viranomainen ei omilla toimillaan saa aikaan tilanteen korjaantumista eläinsuojelusäädösten mukaiseksi. Epäkohtia todetaan toistuvasti ja ne voidaan arvioida vakaviksi, pakkotoimiin mahdollisesti johtaviksi. Tapaus voidaan myös siirtää aluehallintoviraston valvontatapaukseksi, jos tapaus on kokonaiskuvaltaan moniongelmainen. Siirtäminen tapahtuu kunnallisen viranomaisen pyynnöstä ja yhteisesti tilanne arvioiden. Vaihtoehtona siirtämiselle ovat aluehallintoviraston neuvonta tapauksen hoitamisessa tai uhkasakon asettaminen tehostamaan kunnan valvontaviranomaisen määräyksiä. Pyyntö siirtoon voi olla suullinen tai kirjallinen. Asian suullisen sopimisen jälkeen se vahvistetaan esimerkiksi kirjeitse tai sähköpostitse, jolloin aluehallintovirastossa kuitataan tapaus otetuksi aluehallintovirastoon valvontatapauksena, jonka kokonaisvaltaisesta hoitamisesta vastuun ottaa aluehallintovirasto. Tarkastukset tulee sopia pääsääntöisesti suoritettaviksi yhteisinä aluehallintoviraston ja kunnan valvontaviranomaisen kanssa. Valvontatapauksen päätyminen ilmaistaan vastaavalla menettelyllä kuin se vahvistettiin.

Siirtäminen edellyttää, että kunnallinen viranomainen on ensin tehnyt omia toimenpiteitä, ts. kunta ei voi siirtää tapauksen hoitoa aluehallintovirastolle suoraan saatuaan ilmoituksen mahdollisista epäkohdista. Tapauksen siirtyminen aluehallintoviranomaiselle tarkoittaa sitä, että läänineläinlääkəri tekee hallinnolliset toimenpiteet ja laatii ja allekirjoittaa asiakirjat (tarkastukset ja päätökset). Tilannetta hoidetaan ja tarkastuksia tehdään kuitenkin yhdessä kunnallisen viranomaisen kanssa, joka paikallisena viranomaisena voi hoitaa yhdessä sovittuja asioita, esimerkiksi toimeenpanna kiireellisiä toimenpiteitä tai tehdä uusintatarkastuksia. Jokainen eläinsuojelutapaus tarkastellaan itsenäisenä, kun mietitään, onko kyseessä kriittinen, vaikea tapaus. Eli, eläinten omistajan eri eläinsuojelutapaukset käsitellään erillisinä, elleivät ne suoranaisesti liity toisiinsa (uusintatarkastus tms.).

Kunnallisen valvovan virkamiehen jäävessä itsensä esteellisenä tapauksen hoidosta, yhteistoiminta-alue huolehtii, että tapaus siirretään jonkun toisen yhteistoiminta-alueen toimivaltaisen virkamiehen hoidettavaksi.

Uusien läänineläinlääkäri virkojen myötä tähän uuteen tehtävään piti tulla resurssia, mutta vuoden 2010 osalta uusien virkojen resurssit ovat toistaiseksi riittäneet vain EU-eläinsuojelutarkastusten ja täydentävien ehtojen valvontaan. Jos EU-eläinsuojelutarkastukset ja täydentävien ehtojen valvonta jakautuisivat jatkossa tasaisemmin koko vuodelle, voisi vaikeita eläinsuojelutapauksia ottaa hoidettavaksi suunnitelmallisemmin.

Kaikki eläinsuojelutarkastukset, jotka on tehnyt joko aluehallintovirasto itse tai joista kunnan valvontaviranomainen on toimittanut tiedon aluehallintovirastoon, tallennetaan suunnittelijan tai osastosihteerin toimesta Elite-tietojärjestelmään mahdollisimman nopeasti. Läänineläinlääkäri voi tallentaa myös itse tekemänsä tarkastukset Eliteen. Tarkastusasiakirjat siirretään Eliteen viennin jälkeen asianomaiseen mappiin.

3.5.2 Tiloilla tehtävät EU-eläinsuojelutarkastukset

Aluehallintovirasto tekee EU-eläinsuojelutarkastukset Eviran otannan mukaisilla tiloilla ja tarkastukset suoritetaan Eviran ohjeiden mukaan. Otannan tiloista on tehty seuranta varten seinälle taulukko. Taulukkoon merkitään tilakohtaisesti mm. tarkastuspäivämäärä, tarkastuksen tulos, mahdolliset määräykset ja määräys kunnaneläinlääkärille uusintatarkastusta varten, laajentuminen täydentävien ehtojen valvonnaksi, tallennusajankohta Elvikseen, ilmoittaminen poliisille ja kuittaus siitä, kun valvonta on kyseisen tilan osalta suoritettu loppuun. Listasta voidaan tarkistaa, että valvontojen tiedot on talletettu tietojärjestelmään tarkastusvuotta seuraavan tammikuun loppuun mennessä.

3.5.3 Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus

Luvanvarainen toiminta

Aluehallintovirasto myöntää hakemuksesta luvan eläinten pitämiseen näytteillä eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä sekä eläinten käyttämiseen sirkuksessa ja kiertävässä eläinnäyttelyssä. Luvan hakijan tulee toimittaa hakemuksessaan eläinsuojelulain 20 b §:n mukaiset tiedot. Tarvittaessa aluehallintovirasto pyytää asiassa lisäselvityksen. Lupa myönnetään, jos toiminta täyttää eläinsuojelulaissa ja sen nojalla eläinten pitopaikoille ja hoidolle asetettavat vaatimukset. Lupa voidaan liittää eläinsuojelun kannalta tarpeellisia ehtoja. Lupa voidaan peruuttaa, jos toiminnanharjoittaja olennaisella tavalla rikkoo eläinsuojelusäädöksiä tai lupaehtoja tai jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä ja toiminnanharjoittaja ei korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Lupa voidaan myös peruuttaa välittömästi, jos eläinten hyvinvointi sitä edellyttää. Lupapäätökset (myönnetyt luvat sekä niitä koskevat muutokset tai peruuttamiset) lähetetään tiedoksi sille eläinsuojelua valvovalle kunnaneläinlääkärille, jonka alueella toimintaa harjoitetaan ja/tai jonka alueella on luvanhakijan kotipaikka.

Aluehallintovirasto tarkastaa eläintarhan, pysyvän ja kiertävän eläinnäyttelyn ja sirkuksen ennen toiminnan aloittamista ja ennen luvan peruuttamista tai muuta luvan sisältöä merkittävästi muuttavan tai luvan voimassaoloaikaa koskevan asian ratkaisemista. Tarkastus voidaan määrätä myös sen alueen kunnaneläinlääkäri tehtäväksi, jonka toimialueella kyseistä toimintaa harjoitetaan.

Aluehallintovirasto on myöntänyt eläinsuojelulain mukaisia lupia seuraavasti:

- Sven Berglund, lupa käyttää eläimiä sirkuksessa, voimassa 31.3.2019 asti
- Tropical Zoo, lupa pitää eläimiä näytteillä kiertävässä eläinnäyttelyssä, voimassa 31.12.2011 asti
- Eläinmaa Zoolandia, lupa pitää eläimiä näytteillä eläintarhassa

Aluehallintovirasto valvoo lupaehtojen noudattamista säännöllisin tarkastuksin. Lisäksi nämä kohteet pyritään tarkastamaan vuosittain sen kunnaneläinlääkäriin toimesta, jonka toimialueella luvanvaraista toimintaa harjoitetaan.

Ilmoituksenvarainen toiminta

Kun ilmoituksenvaraisen toiminnan ilmoitus saapuu aluehallintovirastoon, se kirjataan ASSI-tietojärjestelmään. Suunnittelija liittää ilmoitukseen kunnan valvontaviranomaiselle menevän saatekirjeen, jossa pyydetään tekemään ilmoituksessa mainittuun kohteeseen eläinsuojelutarkastus ja tarkastamaan kohde jatkossa vuosittain. Ilmoitus tulee saatekirjeineen läänineläinlääkäriin tarkastettavaksi ja allekirjoitettavaksi. Läänineläinlääkäri voi ilmoituksen tarkastettuaan antaa toiminnanharjoittajalle eläinsuojelullisten haittojen ehkäisemiseksi tarpeellisia määräyksiä. Muutoin ilmoitus lähetetään saatekirjeellä tiedoksi kunnan valvontaviranomaiselle. Suunnittelija pitää taulukkoa ilmoituksenvaraisen toiminnasta ilmoituksen tehneistä paikoista toiminta-aloittain (esim. tallit, kennelit, eläinhoitolatoiminta jne).

Ilmoituksenvaraisesta toiminnasta on Lounais-Suomen alueella tehnyt 458 toimijaa (tilanne lokakuussa 2010):

- lihan, munien ja siitoseläinten tuotantotarhat	25 kpl
- riistanhoidolliset tarhat	20 kpl
- lemmikkieläinten välittäminen	10 kpl
- lemmikkieläinkaupat	27 kpl
- kenneltoiminta	57 kpl
- eläinhoitolat	56 kpl
- hevostallit	237 kpl
- muu ammattimainen tai laajamittainen eläintenpito	26 kpl

3.5.4 Eläinsuojeluvalvojat

Aluehallintovirasto voi myöntää määräämillään ehdoilla oikeuden eläinsuojeluvalvojana tehdä 39 §:n mukaisia tarkastuksia. Oikeuksia haetaan vapaamuotoisella hakemuksella, johon liitetään selvitykset riittävästä perehtyneisyydestä tarkastuksen kohteena olevaan eläinlajiin ja sen pidolle asetettaviin eläinsuojeluvaatimuksiin. Lisäksi hakijan tulee liittää hakemukseen todistus Eviran järjestämän eläinsuojeluvalvojakurssin suorittamisesta. Lounais-Suomen alueella on vuonna 2010 vain yksi voimassa oleva eläinsuojeluvalvojalupa. Lupa on voimassa 8.12.2010 saakka. Lupien vähäisen määrän takia eläinsuojeluvalvojan työn ohjaus ja johtaminen on tapauskohtaista. Eläinsuojeluvalvojan toimista myös kannellaan melko herkästi, joten ohjausta annetaan myös kantelukäsittelyn myötä. Eläinsuojeluvalvojan luvassa on edellytetty, että eläinsuojeluvalvojan tulee tehdä suorittamista tarkastuksista vuosittain yhteenveto ja toimittaa se seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä aluehallintovirastolle. Tarvittaessa yhteenvetoon toimittamisesta muistutetaan erikseen.

3.5.5 Eläinkuljetukset

Aluehallintovirasto myöntää hakemuksesta eläinkuljettajaluvan, pitkiin eläinkuljetuksiin hyväksytyjen maantiekuljetusvälineiden hyväksymistodistuksen sekä maantieajoneuvon eläinkuljettajan/hoitajan pätevyystodistukset. Hakemus suositellaan tehtäväksi aluehallintoviraston lomakkeilla, jotka ovat aluehallintoviraston internetsivuilla. Tarvittaessa hakemuslomakkeet voidaan toimittaa hakijalle postitse. Hakemus ohjataan lupia käsittelevälle läänineläinlääkärille, joka hakemuksen tarkastettuaan pyytää tarvittaessa hakijaa täydentämään hakemustaan. Mahdollisesti voidaan myös määrätä virkaeläinlääkäri (tarkastuseläinlääkäri tai kunnaneläinlääkäri) tarkastamaan kuljetusväline ja antamaan siitä lausunnon. Uusien eläinkuljettajaluvanhakijoiden suhteen tehdään rikosrekisterikysely oikeusrekisterikeskukselle. Lupaehtojen täytyessä tehdään eläinkuljettajaluvvas-

ta päätös ja lupa tallennetaan Elite-ohjelmaan ja tulostetaan sieltä. Pitkien kuljetusten kuljetusvälineiden hyväksyminen kirjataan myös Eliteen ja tulostetaan todistus sieltä. Myös kuljettajan/hoitajan pätevyystodistus tehdään ja tulostetaan Elitessä.

Aluehallintovirasto pyrkii suorittamaan vuosittain Eviran pyytämän määrän EU-eläinkuljetustarkastuksia, mikä on ollut yleensä n. 10-20 kuljetusta vuosittain. Osa tarkastuksista tehdään tien päällä poliisin kanssa yhteistyönä, mutta osa tarkastuksista pyritään tekemään lastaustilanteissa maatiloilla. Erityisesti pyritään tarkastamaan siipikarja- sekä välityseläinlastauksia. Uusien kuntiin perustettujen valvontaeläinlääkärivirkojen myötä pyritään tehostamaan erityisesti hevospeljetusten tarkastuksia paikallisissa tapahtumissa (ravit, ratsastuskilpailut) sekä pienteurastamoiden kuljetuksia. Valvontaeläinlääkärien ja tarkastuseläinlääkärien suorittamaa valvontaa ohjataan valvojakohteisesti.

Aluehallintovirasto pyrkii tekemään vuodelle 2011 suunnitelman EU-eläinkuljetustarkastusten tekemiselle. Tehtyjen tarkastusten määrää tarkastellaan loppuvuodesta ja tarvittaessa tehdään lisää tarkastuksia. Valvontojen tiedot tallennetaan Elvikseen ja ennen määräaikaa (tarkastusvuotta seuraavan tammikuun loppu) varmistetaan, että kaikki on tallennettu.

3.5.6 Teurastamot ja pienteurastamot

Teurastamoiden eläinsuojeluvalvonnasta vastaa Eviran tarkastuseläinlääkäri ja pienteurastamoiden eläinsuojeluvalvonnasta kunnan tarkastuseläinlääkäri. Aluehallintovirasto valvoo ja ohjaa teurastamoiden eläinsuojeluvalvontaa aluehallintoviraston vuosittaisten laitostarkastusten yhteydessä.

Tarkastuseläinlääkäreiltä tulevien eläinsuojelulain 41 §:n mukaiset ilmoitukset kirjataan ASSI:iin. Aluehallintovirasto tekee kunnaneläinlääkärille määräyskirjeen kyseisen tuotantotilan tarkastamiseksi. Pääsääntöisesti pyritään siihen, että tarkastuksen tekevällä kunnaneläinlääkärillä ei ole terveydenhuoltosopimusta kyseisen tilan kanssa. Tarkastuksen tulos pyritään välittämään myös ilmoituksen tehneelle tarkastuseläinlääkärille.

3.5.7 Broilerin hyvinvointidirektiivi

Direktiivin soveltamisen aikataulusta ja tavasta ei ole vielä tietoa. Mikäli aluehallintovirasto tulee olemaan direktiivissä mainittu toimivaltainen viranomaisena, vaatii se arvioilta jopa 1 htv:n työpanoksen, mikä on poissa muusta valvonnasta, ellei lisäresurssia tule.

3.5.8 Koe-eläintoiminnan valvonta

Aluehallintovirasto myöntää hakemuksesta luvan koe-eläintoiminnan harjoittamiselle. Hakemuksesta tulee käydä ilmi koe-eläintoiminnasta annetun lain 62/2006 5 §:ssä ja 6 §:ssä tarkoitetut, MMM:n asetuksessa 36/EEO/2006 tarkennetut luvan myöntämisen ehtona olevat tiedot koskien koe-eläinlaitoksen yleisiä vaatimuksia sekä henkilöstöä. Luvan hakijalla tulee olla käytettävissään asianmukaiset tilat, laitteet ja välineet sekä asianmukainen henkilöstö ja eläinlääkintähuolto tulee järjestää asianmukaisesti. Lupa myönnetään, jos em. vaatimukset täyttyvät. Lupa voidaan myöntää myös rajoitettuna tai määräajaksi. Aluehallintovirasto voi peruuttaa luvan, jos luvan haltija olennaisella tavalla rikkoo eläinsuojelu- tai koe-eläintoimintaa koskevia säädöksiä, lupaehtoja taikka jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä ja luvan haltija ei korjaa epäkohtia kohtuullisessa määräajassa. Aluehallintovirasto tarkastaa ja hyväksyy koe-eläintoiminnan harjoittamiseen tarkoitetut tilat ennen niiden käyttöönottoa. Laitosluvan haltijan tulee ilmoittaa viipymättä luvan edellytyksissä tapahtuvista muutoksista aluehallintovirastolle.

Aluehallintovirastolla on oikeus tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia sekä sitä varten päästä tiloihin, joissa harjoitetaan koe-eläintoimintaa taikka jossa säilytetään koe-eläimiä, koe-eläimiä varten tarkoitettua rehua tai juomaa tai koe-eläintoiminnassa käytettäviä aineita, laitteita, välineitä, tarvikkeita tai varusteita taikka koe-eläintoimintaa koskevia asiakirjoja tai tietoja, sekä olla läsnä suoritettaessa eläinkoetta. Jos tarkastuksessa tai muutoin todetaan, että koe-eläintoiminnassa ei ole noudatettu koe-eläintoimintaa koskevia säännöksiä, lupaehtoja tai koesuunnitelmaa, on aluehallintoviraston kiellettävä luvanhaltijaa jatkamasta tai toistamasta kyseistä menettelyä taikka määrättävä tämä määräajassa täyttämään velvollisuutensa. Aluehallintovirasto voi myös määrätä eläinkokeen keskeytettäväksi välittömästi taikka sallia jatkamisen ehdollisesti tai lopettaa/määrätä koe-eläimet välittömästi lopetettaviksi. Aluehallintovirasto voi tehostaa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai teettämishallalla. Aluehallintovirasto ilmoittaa säädösten rikkomisepäilyt poliisille. Tehdyt tarkastukset tallennetaan joko läänineläinlääkäriin, suunnittelijan tai osastosihteerin toimesta Eliteen.

3.6 Eläinten lääkitsemisen valvonta

3.6.1 Eläinlääkäreiden lääkkeiden käytön, luovutuksen ja määräämisen sekä lääkekirjanpidon valvonta

Aluehallintovirasto valvoo eläinlääkäriin ammatinharjoittajien lääkkeiden käyttöä, luovutusta ja määräämistä sekä lääkekirjanpitoa Eviran otannan mukaan. Mikäli aluehallintovirasto ei osallistu em. Eviran järjestämään valvontaan, voidaan riskiperusteista valvontaa tehdä esim. tilatarkastuksilla saatujen havaintojen sekä tiloilla tehtyjen lääkekirjanpidon tarkastusten perusteella. Myös tiloilla todettujen lääkejäämätapauksien yhteydessä voidaan tarkastaa tilan eläinlääkinnästä vastaavan eläinlääkäriin kirjanpitoa. Aluehallintovirastoon voi myös tulla tietoa, jonka perusteella voidaan arvioida eläinlääkäriin lääkekirjanpidon tarkastuksen olevan tarpeen.

Havaittaessa puutteita lääkekirjanpidossa annetaan pienten puutteiden osalta ohjausta ja tehdään harkinnan mukaan uusintatarkastus tai pyydetään mahdollisesti selvitystä siitä, miten asia on korjattu. Vakavampien puutteiden osalta kehoitetaan korjaamaan puute määräaikaan mennessä ja tehdään uusintatarkastus. Suuria puutteita havaittaessa tai jos aiemmin annettuja kehoituksia ei ole noudatettu, siirretään asia Eviran käsiteltäväksi. Toimenpiteiden osalta kysytään tarvittaessa Eviralta neuvoa. Tarkastuspöytäkirjat lähetetään tiedoksi Eviraan.

3.6.2 Tuotantotilojen lääkkeiden käytön ja lääkekirjanpidon valvonta

Aluehallintovirasto osallistuu Eviran järjestämään riskiperusteiseen valvontaan. Mikäli tehdään omaa, riskiperusteista valvontaa, voidaan siinä käyttää hyödyntää muita tiloilla tehtäviä tarkastuksia, joilla on saattanut herätä epäily tilan lääkekirjanpidon asianmukaisuudesta. Aluehallintoviraston saadessa ilmoituksen tilan teurastetusta eläimestä tai tilan luovuttamasta elintarvikkeesta (esim. maito, hunaja, muna) löytyneestä lääkejäämästä tai muusta vierasaineesta, tehdään tilalla selvitys ja lääkekirjanpidon tarkastus. Aluehallintovirasto voi käyttää tarkastuksessa apunaan tehtävään määräämäänsä virkaeläinlääkäriä, joka ei vastaa tilan eläinten lääkinnästä.

Havaittaessa tuotantotilan lääkkeiden käytössä ja lääkekirjanpidossa lieviä puutteita, annetaan tilalle ohjeistusta asian korjaamiseksi. Mahdollisesti voidaan määrätä kunnan virkaeläinlääkäri tekemään tilalle uusintatarkastus. Tarvittaessa harkitaan kieltojen ja määräysten antamista. Vakavien rikkeiden osalta tehdään esitutkintapyyntö. Tuotantotilalla tehty tarkastus voi johtaa eläinlääkäriin lääkekirjanpidon tarkastukseen, jos esim. tilalla havaitaan lääkkeitä, joita eläinlääkäri ei saisi luovuttaa tilalle, runsaita lääkemääriä tai epäilee, että eläinlääkäri ei ole antanut tilalle riittävää selvitystä luovuttamistaan/käyttämistään lääkkeitä tilan lääkekirjanpitoa varten.

3.7 Tukivalvonta

Lounais-Suomen aluehallintovirastossa täydentävien ehtojen valvontaa hoidetaan joko otantaan perustuen tai ns. laajennuksina.

Otantaan perustuvien tarkastusten lista toimitetaan Evirasta. Tarkastukset tehdään annettujen aikataulujen puitteissa, mikäli mahdollista. Viime vuosina Eviran toimittamat listat ovat tulleet koko ajan myöhemmin, jolloin koko vuodelle ajateltu työmäärä jakautuu epätasaisesti loppuvuoteen. Tällöin tarkastukset priorisoidaan verrattuna niiden tallentamiseen tietojärjestelmään. Toisaalta monilla tiloilla otetaan osana valvontaa myös vierasainenäyte, jolloin tutkimustulos saadaan vasta useamman kuukauden jälkeen. Tarkastuksen tehnyt viranhaltija vastaa tietojen tallentamisesta järjestelmään.

Ns. laajennukset hoidetaan aluehallintovirastoon saapuneiden kunnaneläinlääkärin (tai muun viranomaisen) tarkastuskertomusten perusteella. Mikäli asiakirjoissa havaitaan tukivalvontaan liittyvä puute, asia otetaan osaksi täydentävien ehtojen valvontaa joko hallinnollisena tai paikan päällä suoritettavana. Asia pyritään viemään läpi annetun määräajan puitteissa, mutta aikataulut riippuvat lomakkeiden kulkunopeudesta aluehallintovirastoon ja toisaalta siitä, miten valvonnan kohde nou-taa todisteellisesti lähetetyn lähetyksen postista.

Eläinten merkintään ja rekisteröintiin liittyvä täydentävien ehtojen arviointi tehdään ELY-keskuksen järjestelmään syöttämien havaintojen pohjalta.

4 Eläinlääkäripalvelujen toimeenpano

4.1 Eläinlääkintähuoltolain mukainen eläinlääkäripalvelu

Aluehallintovirasto valvoo eläinlääkäripalvelujen lainmukaista saatavuutta jatkuvasti virkamiehiltä tai alueelta muuten saadun tiedon sekä kanteluiden perusteella.

Miltei koko toimialueella toimii eriytetty päivystys pienikokoisille eläimille sekä keskitetty puhelinpalvelu päivystysaikana. Pienikokoisille eläimiä varten järjestetty eriytetty päivystys toteutetaan kuntien ja eläinlääkäripäivystyksen järjestävän tahon välisellä sopimuksella. Sopimukseen liittyy raportointivelvoitteita palvelun ostaneille kunnille ja näistä raporteista aluehallintovirasto varmistaa osaltaan eläinlääkintähuoltolain mukaisen eläinlääkäripalveluvelvoitteen toteutumisen. Suurin toimialueen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista suorittaa asiakastyytyväisyyskyselyn erityisesti hyötyeläinlääkäripalveluiden käyttäjien keskuudessa alueellaan. Aluehallintovirasto tulee käyttämään saatuja tuloksia muiden toimialueensa ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueitten eläinlääkintähuollon resurssien arvioinnissa yhdessä yhteistoiminta-alueen toimittamien indikaattorilukujen kanssa. Kunnaneläinlääkärin tuotantoeläinlälle saapumiseen kuluvan ajan arvioinnissa käytetään hyväksi peruspalvelun arvioinnissa vuonna 2006 saatuja lukuarvoja siten, että toimialueella vaaditaan vähintään kyselyn mukaiset vastearvot.

5 Valvonnan ohjaus

5.1 Kuntien valvontasuunnitelmien arviointi

Elintarvikelain 23/2006 48 §:n mukaisesti kunnan tulee laatia säännöllistä valvontaa koskeva kunnan valvontasuunnitelma, jonka tulee sisältää vähintään pykälässä luetellut tiedot. Elintarvikelain 41 §:n mukaan valvontasuunnitelma on laadittava siten, että elintarvikelain lisäksi myös EY-säädösten valvontaan liittyvät toimenpiteet sisältyvät niihin. Kunnan valvontasuunnitelmassa on tulee kuvata myös muut Eviran Valtakunnallisessa elintarvikeohjelmassa (EVO) kuvatut asiat.

Kunnan valvontasuunnitelman hyväksyy kunnassa monijäseninen toimielin. Valtioneuvoston asetuksen 665/2006 kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta 8 § perusteella hyväksytyt valvontasuunnitelma lähetetään aluehallintovirastoon ennen toimintavuoden alkua.

Valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin tulokset tulee toimittaa aluehallintovirastoon ja keskusviranomaiselle siten kuin siitä Eviran Valtakunnallisessa valvontaohjelmassa (EVO) erikseen ohjeistetaan.

Koska Eviran ohjeen mukaan valvontasuunnitelma tulisi laatia kolmivuotisena, on perusteltua arvioida kunnan suunnitelmaa esim. kolmen vuoden välein ja toteutumaa useammin.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston alueelle jää todennäköisesti seutukuntien muodostumisen jälkeen noin 10 valvontayksikköä. Näiden yksiköiden auditointi tullaan jatkossa suorittamaan kolmen vuoden välein.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto arvioi v. 2011 kaikkien niiden valvontayksiköiden suunnitelmat (noin kolmasosa), joihin toteutetaan koko elintarvikevalvonnan auditointi. Vuoden 2010 suunnitelmien toteutumisen arviointi arvioidaan myös samassa yhteydessä. Palaute suunnitelmista ja toteutumisen arvioinnista annetaan elintarvikevalvonnan auditointikokonaisuuden raportoinnissa.

5.2 Koulutus ja työnohjauspäivät

Työkokouskäytäntöä (työnohjaus ja kunnan viranhaltijoiden koulutus) jatketaan edelleen. Työkokouksia tullaan järjestämään valvonnan eri toimialoille pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa

Kunnaneläinlääkärien samansisältöinen koulutustilaisuus pidetään kahdella paikkakunnalla sekä keväällä että syksyllä. Näissä tilaisuuksissa käsitellään eläinten terveyden ja hyvinvointiin liittyviä asioita sekä eläinperäisiä elintarvikkeita valmistavien laitosten valvontaa. Tällainen koulutus on tavoittanut heistä hieman yli puolet. Tarvittaessa järjestetään koulutusta edellä mainittujen laitosten edustajille lakisääteisten vaatimusten täyttämiseksi.

Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja yhdessä elintarvikevalvontaa hoitavien läänineläinlääkärien kanssa järjestävät kuntien terveystarkastajille ja elintarvikevalvonnasta vastaaville viranhaltijoille suunnattua koulutusta. Koulutukseen on yleensä osallistunut selvästi yli puolet alueen terveystarkastajista. Lisäksi tarvittaessa järjestetään Evira:n hankkeisiin liittyviä koulutustilaisuuksia. Koulutusmateriaali lähetetään kaikille valvontayksiköille.

Työkokouksien osallistujat kirjataan ja osanottajaluettelo tallennetaan, jotta aluehallintovirasto pystyy seuraamaan alueensa kuntien valvontayksiköiden ja viranhaltijoiden osallistumista koulutustilaisuuksiin ja työnohjauspäiviin.

Aluehallintoviraston tavoitteena on, että mahdollisimman monet viranhaltijat osallistuvat järjestettyihin koulutustilaisuuksiin.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja elintarvikevalvonnan koulutuksen järjestämiseen 20 htp ja kunnaneläinlääkärien työkokouksiin 20 htp.

5.3 Peruspalvelujen arviointi

Aluehallintovirastojen laakisääteisenä tehtävänä on peruspalvelujen saatavuuden arviointi. Vuoden 2010 arviointi on pääosin siirtynyt tehtäväksi vuonna 2011.

Arvioinnin valmistelu on käynnistynyt loppuvuodesta 2010 ja arviointityö keväällä 2011. Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa peruspalvelujen arviointiyöhön yhteensä 30 htp.

5.4 Muut ohjaustehtävät

5.4.1 Yhteistoiminta-alueain edellyttämä kunnallisten valvontayksiköiden arviointi (VTO)

Lounais-Suomen aluehallintovirasto valmistautuu osallistumaan alueensa ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden tarkoituksenmukaisuuden ja riittävyyden arviointiin, kun kesällä 2011 selvitetään minkä yhteistoiminta-alueen osalta on ryhdyttävä valtioneuvoston suorittamien pakko-toimien valmisteluun.

5.4.2 Kantelut

Kansalaiset voivat saattaa kunnan valvontaviranomaisen toimenpiteet aluehallintoviraston käsittelyyn kantelun muodossa. Aluehallintovirastossa kantelupäätöksen valmistelutyön tekee toimialallaan työnjaossa mainittu läänineläinlääkäri tai ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja. Kantelut ratkaisee työjärjestyksessä mainittu virkamies, joka on usein alaan perehtynyt lakimies.

5.4.3 Muu ohjaus ja neuvottelutyö, 2011 EVO:ssa olevat hankkeet

Evira ja MMM:n tulossopimukseen vuodelle 2011 on suunniteltu tulostavoitteita ja hankkeita, joiden avulla asetettuja tavoitteita toteutetaan. Evira odottaa myös AVI:en osallistuvan näihin hankkeisiin. Hankkeiden taustoja on kuvattu laajemmin valtakunnallisen elintarvikevalvontaohjelmassa 2011 – 2014.

Lisäaineet, aromit ja entsyymit

Elintarvikelisiä aineita, aromeja ja elintarvike-entsyymeitä koskevat uudet EY-asetukset tulivat voimaan 20.1.2009. Vuonna 2010 käynnistettiin näitä asetuksia ja niiden valvontaohjeita koskeva koulutus paikallisille viranomaisille. Lounais-Suomen aluehallintovirasto sisällyttää hankkeen mukaista koulutusta työnohjauspäivään.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja lisäaineet, aromit ja entsyymit hankkeeseen 2 htp.

Allergeenimerkintöjen valvontahanke

Tavoitteena on:

- tarkastusten toteuttaminen elintarvikkeita valmistavissa yrityksissä sekä suurimpien keskusliikkeiden osto-osastoilla,
- muodostaa käsitys virheellisten allergeenimerkintöjen yleisyydestä,
- elintarvikevalvontahenkilöstön kouluttaminen allergeenivalvontaan ja valvontatyökalujen tuottaminen
- yhteispohjoismaalaisen linjauksen laatiminen "saattaa sisältää" merkinnän käytöstä ja sen valvonnasta
- helpottaa allegikkojen elintarvikevalintoja ja
- elintarvikealan toimijoiden ohjaaminen "saattaa sisältää" merkinnän perusteluun ja vastuulliseen käyttöön.

Hankkeeseen osallistutaan tiedottamalla valvontayksiköitä ja järjestämällä koulutusta sekä mahdollisesti osallistumalla valvontatehtäviin.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja allergeenimerkintöjen valvontahankkeeseen 5 htp.

Valvonnan tarvitsemien malliasiakirjojen laatiminen

Eviran kokoama malliasiakirjatyöryhmä jatkaa toimintaansa myös vuonna 2011. Työryhmässä laaditaan malliasiakirjoja ensisijaisesti kunnallisten valvontaviranomaisten käyttöön. Lounais-Suomen aluehallintovirastosta on työryhmässä yksi jäsen.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja malliasiakirja-hankkeeseen liittyviin tehtäviin 15 htp.

6 Valvonnan laatu

6.1 Muihin viranomaisiin kohdistuvat auditoinnit

6.1.1 Kunnallisten valvontayksiköiden toiminnan auditoinnit

Valvonta-asetuksen (EY) 882/2004 mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että elintarvikevalvontaa tehdään säännöllisesti, riskien mukaan ja sopivin väliajoin. Valvonnan on oltava riippumattonta, syrjimätöntä, tehokasta ja asianmukaista.

Aluehallintoviranomaisen tulee elintarvikelain 31 §:n nojalla arvioida kuntien elintarvikevalvonnan järjestämistä ja tarkastaa kuntien valvontasuunnitelmien toteutumista. Aluehallintoviranomaisen tulee niin ikään ohjata ja valvoa elintarvikevalvontaa sekä elintarvikemääräysten noudattamista alueellaan.

Kunnallisten valvontayksiköiden vaatimustenmukaisuuden auditoinnit:

Aluehallintovirastot toteuttavat yhdessä Eviran kanssa elintarvikevalvonnan vaatimustenmukaisuuden arviointia siten, että aluehallintovirastot tekevät kuntavalvontayksiköihin auditointikäyntejä. Kuntien valvontaa auditoidaan tarkastelemalla toimintaa suhteessa lainsäädännön vaatimuksiin ja valtakunnallisessa elintarvikevalvontaohjelmassa (EVO) annettuihin ohjeisiin, jotka koskevat valvonnan järjestämistä, suunnittelua ja toteutusta.

Valtakunnallisen elintarvikevalvontaohjelman tavoitteena on elintarvikevalvonnan kehittäminen riskinarviointiin perustuvaksi sekä valvonnan suunnitelmallisuuden, laadukkuuden, yhdenmukaisuuden ja vaatimustenmukaisuuden parantaminen.

Auditoinnit suoritetaan Eviran ohjeen ja raportointilomakkeen perusteella. Auditointitilaisuuteen kutsutaan viranhaltijoiden lisäksi virkamies- ja luottamusmiesjohtoa. Auditoinnista tehtävä raportti lähetetään tiedoksi ja toimenpiteitä varten kyseiseen valvontayksikköön sekä tiedoksi Elintarvike- ja turvallisuusvirasto Eviraan.

Alkutuotantokohteiden, laitosten ja muiden elintarvikehuoneistojen valvonnan auditointi

Lounais-Suomen aluehallintoviraston alueella elintarvikevalvonnan auditointi suoritetaan kokonaisuutena, johon kuuluu koko elintarvikevalvonnan auditointi sisältäen 4-8 kohteen valvonnan auditoinnin. Kohdevalvonnan auditointeihin liittyy myös valvojien haastattelu. Kohteiksi valitaan yleensä kustakin laitostyyppistä 1-2 kohdetta, yksi maidontuotantotila ja muutama muu elintarvikehuoneisto. Kohteiden valvonnan auditointi raportoidaan koko elintarvikevalvonnan auditoinnin yhteydessä.

Lihantarkastusasetuksen MMMa 38/EEO/2006 perusteella aluehallintovirastojen on tarkastettava kaikki alueellaan olevat teurastamot ja pienteurastamot vähintään kerran vuodessa. Näillä käynnillä kiinnitetään huomiota elintarvikehygieenisen vaatimustenmukaisuuden ohella myös eläinsuojeluvälön ja sivutuoteasetuksen valvonnan vaatimustenmukaisuuteen.

Lounais-Suomen AVI tarkastaa lainsäädäntöön perustuen kaikki alueensa teurastamot ja pienteurastamot v. 2011 aikana soveltaen valvonnan auditointia laitostarkastuksessa. Tällöin auditoinnit kohdistuvat sekä Eviran tarkastuseläinlääkärien ja tarkastusapulaisten että kunnallisten pienteurastamoita valvovien viranomaisten valvontaan koko valvontatoimensa osalta. Tarkastusten painopiste on jatkuvasti toimivissa laitoksissa. Teurastamoiden valvonnan auditoinnit tehdään mikäli mahdollista osana koko valvontayksikön elintarvikevalvonnan auditoinnin osana. Valvontayksiköiden elintarvikevalvonnan auditoinnit priorisoidaan yksittäisiin teurastamoauditointeihin nähden.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston auditointisuunnitelma vuodelle 2011:

Valvontayksikkö	Ajankohta	Auditointiin sisältyvät kohdekäynnit		
		Laitokset	Muut elintarvikehuoneistot	Maidontuotantotilat
Uusikaupunki	helmi-maaliskuu	5	2	1
Pyhäjärviseuutu	huhti-toukokuu	5	2	1
Pori	syys-lokakuu	5	2	1
Yhteensä		15	6	3

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja kunnallisten valvontayksiköiden elintarvikevalvonnan auditointiin 200 htp.

Tuotevalvonnan auditoinnit

Tuotevalvonnan auditointeja ei ole toistaiseksi toteutettu. Keskeiset tuotevalvonta-asiat (esim. pakkausmerkinnät, lisäaineet ja kontaktimateriaalit) sisällytetään osaksi kuntien kohdevalvonnan auditointeja.

Eläinsuojelutarkastusten auditoinnit

EU- eläinsuojelutarkastusten tekeminen siirtyi AVI:n eläinlääkäreille vuonna 2011, Aluehallintoviraston uusien eläinlääkäriresurssien myötä kunnallinen viranomaisen voi siirtää myös kenttätason

valvontatyötä AVI:lle, jolloin tapauksia viedään eteenpäin yhteistyössä ja kunnallinen viranomaisen saa samalla ohjausta ja neuvontaa. Osa AVI:n valvontatyöstä tehdään auditointeina, eli arvioidaan kunnallisen viranomaisen valvontatyötä

6.1.2 Viranomaisten auditointijärjestelmään liittyvät auditoinnit

Valvontaviranomaisten väliset riippumattomat ristiinauditoinnit tehdään valvonnan auditointien koordinaatioryhmässä laaditun ristiinauditointisuunnitelman mukaisesti.

6.2 AVlen oman toiminnan auditoinnit

Valvonta-asetuksen (882/2004) mukaisen aluehallintoviraston sisäisen auditointiohjelman suunnittelu aloitetaan laatujärjestelmätyn yhteydessä. Auditointiohjelmaan tulee kuulumaan ulkoisena auditointina viranomaisten ristiinauditointisuunnitelman mukaiset aluehallintovirastojen auditoinnit.

6.3 AVlen laatupolitiikan mukainen työ

Aluehallintovirastojen strategia-asiakirjan 29a/2009 mukaisesti aluehallintovirastot ottavat käyttöön CAF-kriteeristön itsearviointin toimintatapana. CAF-malli tarjoaa kokonaisvaltaisen viitekehyksen oman toiminnan arviointiin ja toiminnan kehittymisen seurantaan. Ympäristöterveydenhuollon osalta osallistutaan virastokohtaiseen CAF-mallin kehittämiseen.

Strategia-asiakirjan mukaan aluehallintovirastot parantavat toimintansa asiakaslähtöisyyttä asiakaspalauttejärjestelmän, asiakassegmentoinnin ja toiminnan vuorovaikutteisuuden lisäämisen avulla. Asiakaspalautteen keräämisen tavoitteena on mitata ja arvioida ennen kaikkea aluehallintoviraston palvelukykyisyyttä sen asiakkaiden näkökulmasta. Tämän toteuttamiseksi luodaan asiakaspalauttejärjestelmä, joka sisältää suulliset, paperiset ja sähköiset palautekanavat. Ympäristöterveydenhuolto osallistuu järjestelmän kehittämiseen omalta osaltaan.

Strategia-asiakirjan kuvauksen mukaisesti prosessien kehittämisen perusteena ovat visiot, strategiat ja toimintatavat, jotka ohjaavat virastojen toimintaa. Aluehallintovirastot ottavat käyttöön prosessijohtamisen toimintamalleja sekä tunnistavat, kuvaavat ja kehittävät ydin- ja tukiprosesseja. Ympäristöterveydenhuollon osa-alue osallistuu prosessien kehittämiseen omalla toimialueellaan.

6.4 Toiminnan jatkuva parantaminen

Aluehallintovirastojen tavoitteena oli laatia elintarvikevalvonnan ja mahdollisesti myös muun ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmämalli vuonna 2010. Tavoitteena oli tehdä aluehallintovirastoon laatujärjestelmämalli, jota voitaisiin soveltaa myös kuntien vastaavien laatujärjestelmien kehittämisessä. Työ on kuitenkin viivästynyt.

Etelä-Suomen aluehallintovirastoon kootaan mm. toiminnan laadun kehittämiseen liittyvät tehtävät, jotka muodostavat kokonaisuuden yhdessä yhteispalvelun valtakunnallisen kehittämisen ja viestinnän koottujen tehtävien kanssa. Ympäristöterveydenhuolto tulee omalta osaltaan osallistumaan tähän työhön. Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valvontaohjelmassa on tietoa laatujärjestelmätyn yhteydestä. Laatutavoitteiden mukaiset toimenpiteet toiminnan parantamiseksi ja johdon katselmusten toteuttaminen selkeytyvät toiminnan alkamisen myötä ja niihin osallistutaan oman toimialan osalta.

Aluehallintovirasto keskittyy edelleen v. 2011 erityisesti parantamaan seurantajärjestelmäänsä tarkastuksissa tms. havaittujen poikkeamien korjaamisessa.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on aloittanut 2010 loppuvuodesta oman laatujärjestelmän kehittämisen. Työtä jatketaan vuoden 2011 ajan. Resursseja laatujärjestelmän kehittämiseen varataan 40 htp.

7 Seuranta ja raportointi

7.1 Annettujen määräysten ja kieltojen noudattamisen valvonta

Viranomaistoimenpiteiden ja korjaavien toimenpiteiden loppuunsaattamisen valvonta riippuu esitetyn toimenpiteen riskinarvioon perustuvasta vakavuudesta ja kiireellisyydestä. Valvonta voi asiasta riippuen olla avi:n esittelijän aktiivista seurantaa, avi:n toimiston tehtäväksi annettua seurantaa tai seuraavaan auditointiin tai tarkastukseen odottavaa seurantaa.

7.2 Kunnallisten valvontayksiköiden raporttien kokoaminen ja analysointi

ELTU-raporttien kokoaminen ja tarkastaminen

Evira ja aluehallintovirastot seuraavat elintarvikevalvontaa kunnallisista valvontayksiköistä vuosittain kerättävien ELTU-tietojen avulla. Kunnat lähettävät vuoden 2010 tiedot aluehallintovirastoon 31.1.2011 mennessä.

Lounais-Suomen AVI valvoo, että kaikki valvontayksiköt palauttavat ELTU-lomakkeet. Lomakkeet tarkastetaan, arvioidaan tietojen oikeellisuus ja huolehditaan yhdessä valvontayksikön kanssa mahdollisesti esiin tulleiden puutteiden/virheiden korjaamisesta ennen lomakkeiden toimittamista Eviraan 28.2.2011 mennessä.

VASU-raporttien kokoaminen ja yhteenveto

Kunnat laativat vuosittain webropol-kyselynä toteutettavan VASU-raportin, jossa arvioidaan valvonnan onnistumista kokonaisuudessaan. Kunnat lähettävät vuoden 2010 tiedot aluehallintovirastoon 31.1.2011 mennessä.

Lounais-Suomen AVI laatii valvontayksiköiden toimittamista raporteista yhteenvedon joka toimitetaan Eviraan 30.4.2011 mennessä.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja valvontayksiköiden raportointien kokoamiseen ja analysointiin 20 htp.

7.3 Raportointi omasta toiminnasta

Aluehallintovirastot arvioivat oman toimintansa onnistumista VASU-raportissa. Aluehallintoviraston VASU-raportti sisältää valvonta-asetuksen mukaisen raportoinnin, Eviran ja lääninhallituksen tulossopimuksen mukaisen raportoinnin sekä elintarvikelain mukaisen lääninhallituksen valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin.

Lounais-Suomen AVI arvioi oman toimintansa onnistumista VASU-raportissa, joka toimitetaan Eviraan seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja oman toiminnan raportointiin 10 htp.

7.4 Muut viranomaisen pyytämät raportit ja tilastot

Diarioidut eläinsuojeludokumentit pidetään diarin mukaisissa mapeissa, missä dokumentit on järjestetty kunnittain ja vuosittain. Ilman diaria olevat kunnista lähetetyt eläinsuojelutarkastuspäätökset on arkistoitu mappeihin kunnittain ja vuosittain. Ennen mappiin siirtämistä toimistohenkilö tallentaa eläinsuojelutarkastuksen tiedot elite -järjestelmään. EU-eläinsuojelutarkastusten eteneminen seurataan tietojärjestelmän puuttuessa isosta seinätauluun kiinnitetystä "lakanasta", mihin merkinnät valvontojen vaiheesta tehdään käsin. Tästä taulukosta selviää myös m.m. tallenusajankohta elvis -tietojärjestelmään.

Terveysvalvontaohjelmien käyntidokumentit säilytetään toimiston mapeissa järjestettynä kunnittain ja vuosittain. Tautiepäilyjen samoin kuin tautitapausten kaikki materiaalit pannaan vastuueläinlääkäriin "tautitapaukset" -mappiin, jonka mapin yksikön läänineläinlääkärit tuntevat ja johon kaikilla on pääsy. Mapissa on sisällysluettelo aikajärjestyksessä ja jokaisella epäilyllä ja tapauksella oma välilehti. Tautiepäilyistä ollaan yhteydessä eviraan ja mahdollisesti kyseisen alueen tartuntataudeista vastaavaan lääkäriin.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin töiden valtion laskutuksen käytännön järjestelyt hoitaa yksikössä suunnittelija. Hän on suoraan yhteydessä kuntien taloushallinnon tätä asiaa hoitaviin henkilöihin, jotta laskut saadaan rondo- maksujärjestelmään oikeassa muodossa ja lasku sisältää vaaditun informaation. Vuonna 2011 luodaan kunnan laskutusfregvenssille tavoiteaikataulu, jotta vältetään laskujen kasaantuminen vuoden vaihteeseen. MMM:n koko vuoden tehtävälukumääriä kuukausitasolla kuvaava taulukko lähetetään täytettäväksi virkaeläinlääkäreille laskuista saatavien tehtävälukumäärien täsmentämiseksi.

Elite-tietojärjestelmään syötetyistä tiedoista ei lähetetä automaattisesti yhteenvetoa vaan se tehdään pyynnöstä toimiston pitämästä kaksinkertaisesta kirjanpidosta. Muut vuosiyhteenvedot pyritään lähettämään säädettyssä ajassa.

8 Liitteet

LIITE 1. TEHTÄVIEN PRIORISOINTI

1 Eläinten hyvinvointi

Kaikkia eläinten hyvinvointiin liittyviä tehtäviä ei ole useimpina vuosina pystytty hoitamaan tavoitteiden mukaisesti ja todennäköisesti näin on jatkossakin eikä valvontasuunnitelma toteudu kaikilta osin. Broilerin hyvinvointidirektiivistä aiheutuville tehtäville ja mahdollisille ennakoimattomille lisätehtäville (esim. Oikeutta-Eläimille iskut maatiloille) ei ole varattu ylimääräistä resurssia, joten jotain muuta pitää jättää tekemättä. Mikäli aluehallintoviraston ympäristöterveydenhuollolle esitetty resurssien vähennystarve toteutuu edes osittain, vähenee resurssi entisestään. Ohessa on suunnitelma tehtävien priorisoinnille eläinten hyvinvoinnin osalta:

Priorisoitavat tehtävät:

- Täydentävien ehtojen valvontaan liittyvä eläinten hyvinvoinnin valvonta
- EU-eläinsuojelutarkastukset tiloilla
- EU-eläinkuljetustarkastukset
- Muut Eviran pyytämät tarkastukset ja median esille nostamat asiat
- Broilerien hyvinvointidirektiiviin liittyvät, pakolliset tehtävät (mm. hoitajien pätevyystodistukset, tilojen tarkastukset)
- Sellaiset epäilystä tehtävät tarkastukset, joita ei voida siirtää paikallisten viranomaisten tehtäväksi (mm. koe-eläintoimintaan kohdistuvat epäilyt)
- Haettujen lupien käsittely (eläinkuljetusluvut ja eläinten kuljettamiseen liittyvät todistukset, koe-eläintoimintaluvat, eläinnäyttely-, sirkus- ja eläintarhaluvat, laiduntamisvapautuspäätökset)
- Uusien koe-eläintilojen tarkastus ennen käyttöönottoa

Tehtävät, joiden suorittaminen jätetään vähemmälle:

- Läänineläinlääkäriin tavoitettavuus esim. puhelimitse tai sähköpostitse heikkenee jatkossa, koska jatkuva tavoitettavuus heikentää oleellisiin tehtäviin keskittymistä. Tiettyinä päivinä puhelimeen ei vastata heti, vaan pyydetään jättämään tarvittaessa soittopyyntö. Sähköpostit luetaan vain esim. kerran/työpäivä.
- Kunnaneläinlääkäreille tehtyjen määräysten toteutumisen seuranta ei toteuteta rutiinisti eikä myöskään valvota kunnaneläinlääkäriä itse antamien määräaikaisten toteutumista
- Asiakirjoja ei lähetetä tiedoksi entiseen tapaan (esim. tarkastuseläinlääkärille tieto hänen ilmoittamalleen tilalle tehdyn tarkastuksen tuloksesta)
- Poliisille ei tehdä tarkkoja, eriteltyjä tutkintapyyntöjä, vaan laitetaan asiakirjat sellaisenaan tiedoksi (tarkastuspöytäkirjat, päätökset)
- Ilman epäilyä tehtäviä eläinsuojelutarkastuksia ei tehdä (koe-eläinlaitokset, eläinnäyttelyt jne) tai määrätään kunnaneläinlääkäri suorittamaan ne tarkastukset, jotka on mahdollista siirtää kunnalle
- Pyydetään eläinsuojelupäilyistä ilmoittavia henkilöitä olemaan suoraan yhteydessä paikallisiin eläinsuojeluviranomaisiin sen sijaan, että aluehallintovirasto tekee asiasta diaarioidun määräyksen kuntaan
- Kunnaneläinlääkärien auditoinnit eläinsuojelun osalta jätetään tekemättä
- oma-aloitteista valvontaa ei tehdä (esim. kotieläinpihatyypistä toimintaa, jolle ei ole haettu lupaa, ei valvota aktiivisesti)
- Vaikeiden eläinsuojelutapausten siirtoa aluehallintovirastoon rajoitetaan ja niitä ei oteta hoidettavaksi kokonaan (hoidetaan esim. yksi tarkastuskäynti yhdessä kunnaneläinlääkäriä kanssa, annetaan määräykset ja tehdään tutkintapyyntö poliisille; jatko hoidetaan kunnassa)
- Ohjauksen ja koulutuksen järjestämisestä tingitään (vain kunnaneläinlääkäreille ohjausta esim. työkokouksissa) eikä osallistuta sidosryhmien tilaisuuksiin
- Jos osallistutaan EHO:n vapaaehtoisiin hankkeisiin, jätetään eniten työllistävimmät hankkeet tekemättä tai jos mahdollista pyydetään kunnan viranomaista tekemään kunnissa tehtävät tarkastukset

2 Eläinten lääkitseminen

Eläinten lääkitsemisen valvontaan liittyvät tehtävät on yleensä saatu hoidettua tavoitteiden mukaisesti. Mikäli aluehallintoviraston ympäristöterveydenhuollolle esitetty resurssin vähennystarve toteutuu edes osittain, joudutaan näidenkin tehtävien osalta jättämään jotakin tekemättä.

Priorisoitavat tehtävät:

- Todettujen lääkejäämien selvittäminen

- Eviran pyynnöstä ja epäilystä tehtävät eläinlääkärien lääkekirjanpidon tarkastukset

Tehtävät, joiden suorittaminen jätetään vähemmälle:

- Jos osallistutaan EHO:n vapaaehtoiisiin hankkeisiin, jätetään ne tekemättä osittain tai kokonaan (otantaan perustuvat eläinlääkärien lääkekirjanpidontarkastukset, tilojen lääkekirjanpidon tarkastukset)
- Oma-aloitteista valvontaa ei tehdä (esim. tilakäynneillä heräävät epäilyt eläinlääkäriin lääkeluovutuksista, aluehallintovirastoon toimitetuista (tai toimittamattomista), lääkeluovutuksen edellytyksenä olevista asiakirjoista heräävät epäilyt)

3 Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvonnassa auditointien osalta Lounais-Suomen aluehallintovirasto priorisoi valvontayksiköiden elintarvikevalvonnan auditoinnit yksittäisten teurastamojen valvonnan auditointeihin nähden.

LIITE 2. ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTAHANKKEET VUODELLE 2011

1 Hankkeet, joita painotetaan aluehallintovirastojen lakisäätteisten tehtävien joukossa

1.1 Eläintunnistusjärjestelmälain edellyttämä haaskapaikkojen rekisteröintivelvoitteen toimeenpano, haaskakäytön vuosiraportoinnin yksinkertaistaminen ja valvonnan tehostaminen

1.5.2010 voimaan tullut laki eläintunnistusjärjestelmästä edellyttää, että haaskaruokintapaikasta vastuussa oleva toimija ilmoittaa haaskaruokintapaikkarekisteriin tiedot mm. haaskaruokinnan aloittamisesta ja lopettamisesta, haaskaruokintapaikan sijainnista, eläimistä peräisin olevan sivutuotteen lajista tai laadusta sekä keräilyalueesta tai -paikasta. Haaskaruokintapaikkarekisteri on osa eläinten pitopaikkarekisteriä. Rekisteriin pystytään syöttämään tietoja syksyllä 2010.

Tällä hetkellä toimijat tekevät haaskaruokinnan aloitusilmoitukset vuosittain ja toimittavat ne paikalliselle kunnaneläinlääkärille. Kunnaneläinlääkäri puolestaan toimittaa kansallisen asetuksen (MMM 850/2005) mukaisesti ilmoitukset AVlin läänineläinlääkärille, joka kokoaa yhteenvedon saamistaan ilmoituksista ja toimittaa kunkin vuoden alussa edellisvuoden haaskaruokintatiedot Eviraan. Jatkossa kunnaneläinlääkäri/ kunnan toimihenkilö vie aloitusilmoituksen tiedot suoraan haaskapaikkarekisteriin, josta sekä läänineläinlääkärit että Evira saavat vuosiraportit koostettua. Rekisteristä voidaan ajaa raportteja esim. kaikista karhun kuvaukseen tarkoitetuista haaskapaikoista, sikaa houkuttimena käyttävistä haaskapaikoista, tietyn kunnan haaskapaikoista jne. Haaskapaikkojen rekisteröinti ja siitä saatavat raportit helpottavat ja tehostavat haaskakäytön valvontaa. Ajantasainen tieto koko maan haaskapaikoista on viranomaisten nähtävissä rekisteristä.

Hankkeen tarkoitus on ajaa sisään uusi rekisteröintikäytäntö. Lisäksi tavoitteena on aktivoida toimijat tekemään entistä paremmin käyttöilmoitukset sivutuotteiden haaskaksi vienneistä sekä tehostaa kunnaneläinlääkäreiden tekemiä haaskapaikkatarkastuksia ja haaskamateriaalin luovuttajien ja käyttäjien kirjanpitoihin liittyviä tarkastuksia.

Hankkeen toteutus

- Rekisteriin liittyvien uusien ohjeiden ja lomakkeiden laadinta ja vanhojen päivitys (Evira), uudistuksesta tiedottaminen toimijoille ja kunnaneläinlääkäreille (Evira ja AVIt), rekisteröinnistä vastaavien henkilöiden kouluttaminen (Evira, AVIt)

- Valvonnan tehostamiseen liittyen asetetaan tavoite kunnaneläinlääkäreiden tekemien haaskapaikkatarkastusten ja kirjanpitotarkastusten määrille (AVIt). Seurataan ja valvotaan, että rekisteriin viedyt haaskapaikkojen vastuuhenkilöt tekevät lakisääteiset käyttöilmoitukset. Todetuista puutteista annetaan kirjallinen huomautus ja puutteiden korjaamisen toteutumista valvotaan (KEL). Hankkeen päätyttyä valvonnan tulokset kootaan yhteen, analysoidaan ja toimitetaan Eviraan (AVIt).

Osallistajat

Evira, AVIt ja kunnaneläinlääkärit, joiden alueella luonnonvaraisia eläimiä ruokitaan sivutuotteilla.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja hankkeeseen 7 htpv.

1.2 Pakollisten terveystarkastusohjelmien valvonnan toteutuminen

Hankkeen tarkoitus on selvittää, kuinka eräiden pakollisten terveystarkastusohjelmien valvontakäynnit ja niistä tehdyt raportoinnit kunnaneläinlääkäreiltä läänineläinlääkäreille ovat toteutuneet ja toteutuvat vuosina 2009 – 2011;

- munintakanojen salmonellavalvontaohjelma
- lampaiden ja vuohien maedi-visna -valvontaohjelma
- lampaiden ja vuohien scrapie -valvontaohjelma

Hankkeen toteutus

Läänineläinlääkärit koostavat ja raportoivat kunnaneläinlääkärien valvontakäynneistä saamansa raportit kyseisten vuosien ajalta ja vertaavat saatua toteutunutta valvottaviin tilamääriin. Evirasta toimitetaan AVEihin päivitetty tilalistas (lammas – vuohi-rekisterin tiedot), läänineläinlääkärit päivittävät kunnaneläinlääkäreiltä saadut valvontatiedot listoihin. Tarvittaessa läänineläinlääkärit pyytävät kunnaneläinlääkäreiltä lisäselvityksen niiden tilojen osalta, joissa käynnit eivät ole toteutuneet valvontaohjelmien mukaisesti. Havaituista laiminlyönneistä ja valvonnan toteutumisesta toimitetaan tiedot Eviraan vuoden 2012 alussa.

Osallistajat

Evira, AVI:t, kunnaneläinlääkärit

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja hankkeeseen 30 htpv.

1.3 Merialueen kalanviljelylaitosten valvonnan toteutuminen ja tehostaminen (ei koske VHS rajoitusalueiden valvontaa)

Viime vuosina erityisesti merialueen merikassien (ruokakala- ja välikasvattamot) valvonnassa on havaittu puutteita: valvontaohjelman mukaisia tarkastuksia ei ole tehty eikä näytteitä laitoksilta ole saatu (lakisääteiset VHS-, IPN- ja IHN- kalaviruksenäytteet). Tarkat tiedot tarkastettavien laitosten lukumääristä ovat olleet puutteelliset, koska varsinkin merialueen kalanviljelylaitoksissa tapahtuu vuosittain toiminnallisia muutoksia: osa on välillä tyhjillään (vaikka toimintaa ei ole lopetettu), ja osalla on toimintaa vain osan vuodesta. Myös merilaitosten maantieteellinen sijainti kaukana merellä luo haasteen tarkastuskäynneille. Tämä on ollut osasyynä siihen, että keskimäärin vain 40 % merialueen laitoksista on tarkastettu ohjelman mukaisesti.

Hankkeen tarkoitus

Hankkeen tarkoituksena on selvittää esteitä tehokkaan valvonnan toteutumiselle sekä tehdä aluekohtaiset valvonnan tehostamissuunnitelmat.

Hankkeen toteutus

Hankkeessa Avit kokoavat tiedot alueillaan toiminnassa olevista merialueiden laitoksista. Tiedot kootaan vertailemalla eri viranomaisten rekisteritietoja (esim vesiviljelyrekisteri, ympäristölupaviranomaiset, Eviran terveysluparekisteri).

Avit selvittävät alueillaan, kuinka laitosten tarkastukset ovat toteutuneet vuosina 2009-2011 ja Evira kokoaa tiedot laitoksilta tulleista virusnäytteistä vuosilta 2009-2011.

Jos käynnit ja näytteenotot eivät ole toteutuneet valvontaohjelmien mukaisesti, lisäselvitys hankitaan valvovalta eläinlääkäriltä.

Toiminnassa olevat laitokset luokitellaan riskiluokkiin sekä tehdään tarvittaessa valvonnan aluekohtaiset tehostamissuunnitelmat ja valvotaan niiden toteutumista (Evira ja Avit)

Osallistujat

Evira, Avit, joiden alueella merialueen kalanviljelylaitoksia (Länsi-Suomi, Etelä-Suomi), kunnan eläinlääkärit

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja hankkeeseen 10 htpv.

2 Hankkeet, joihin eri aluehallintovirastot voivat osallistua tarpeidensa mukaisesti**2.1 Riskinarviointi eläinten hyvinvoinnissa (vuosille 2008 – 2011)**Hankkeen tarkoitus

EU:n komissio edellyttää suorien tukien valvonnassa käytettävän riskinarviointia. Myös Evira tarvitsee valvontakohteiden riskiluokitusta ja riskinhallintaa varten tietoa eläinten ja hyvinvoinnin kannalta keskeisistä riskitekijöistä. Suomessa ei ole toistaiseksi käytössä arviointijärjestelmää eläinten hyvinvoinnin riskeille. Hankkeen tarkoituksena on selvittää eläinten hyvinvointiin liittyviä riski- ja vaarakäsitteitä sekä eläinten hyvinvointia kuvaavia kriteerejä ja kartoittaa eläinten hyvinvoinnin kannalta tärkeimpiä riskitekijöitä, jotta valvontaa voidaan tulevaisuudessa kohdentaa nykyistä täsmällisemmin. Hanke koostuu useista osaprojekteista, jotka esittelevät vuosittain eläintauti ja hyvinvointi valvontaohjelmassa. Yhteistyötahoina toimivat läänin- ja kunnaneläinlääkärit sekä mahdollisesti ELY-keskusten eläinvalvojat.

Hankkeen toteutus

Vuonna 2011 eläinten hyvinvointivalvonnassa kehitetään edelleen nautarekisteripohjaista riskinarviointia. Vuonna 2010 aloitettuja ns. hiljaisten tilojen tarkastuksia jatketaan lisämateriaalin keräämiseksi myös vuonna 2011. Evira toimittaa edellisvuoden tapaan lääninhallituksille kaksi kertaa vuodessa listat tiloista, joilla ei ole ollut nautarekisterin mukaan tapahtumia. Kunnan- tai läänineläinlääkärit tekevät tarkastukset valituille tiloille. Aluehallintovirastot kirjaavat ja analysoivat tulokset ja toimittavat yhteenvedon alueensa tarkastuksista Eviraan. Evira kokoaa tulokset koko maan tasolla.

Vuoden 2011 syksyllä kartoitetaan tiloja, joilla nautojen kuolleisuus on keskimääräistä korkeampi. Nautarekisterin ja käsittelylaitoksen tilastoihin perustuvan alustavan selvityksen perusteella hävitettävien nautojen lukumäärä näyttäisi lisääntyneen viime vuosina. Aikuisten nautojen kuolleisuus saattaa kertoa tilan eläinten heikentyneestä hyvinvoinnista. Projektin tarkoituksena on selvittää alueet ja tilat, joilta tulee eniten ruhoja hävitykseen ja pyrkiä näin kartoittamaan mahdolliset ns. korke-

an riskin tilat eläinten hyvinvoinnin suhteen. Tuloksia voidaan hyödyntää myöhemmin mm. valvontaotannoissa sekä kohdistetuissa valvontatarkastuksissa.

Osallistujat

Evira (EHYT) sekä aluehallintovirastot ja mahdollisesti kunnat

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja hankkeeseen 10 htpv.

2.2 Eläinlääkäreiden lääkkeiden käytön, luovuttamisen ja määräämisen sekä lääkekirjanpidon ja potilaskortiston tarkastukset

Osana eläinlääkäreiden ammatinharjoittamisen sekä lääkkeiden käytön, luovutuksen sekä määräämisen valvontaa lääninhallitukset tarkastavat alueillaan 3-4 % praktisoivista eläinlääkäreistä. Tarkastettavat eläinlääkärit valitaan riskiperusteisesti siten, että vuosittain tarkastetaan eläinlääkärit, jotka ovat tilanneet eniten lääketukkuliikkeistä kansanterveyden tai elintarviketurvallisuuden kannalta keskeisiä lääkevalmisteita tai joilla on esimerkiksi runsaasti terveydenhuoltosopimuksia. Vuoden 2011 tarkastukset kohdennetaan eläinlääkäreihin, jotka hoitavat turkiseläimiä sekä eläinlääkäreihin, jotka ovat hankkineet lääketukkukaupoista runsaasti laajakirjoisia mikrobilääkkeitä.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto osallistuu hankkeeseen omaan riskinarviointiin perustuvan kohdentamisen mukaan.

2.3 Tuotantotilojen lääkekirjanpidon tarkastukset

Lääkekirjanpidon tarkastukset tuotantotiloilla pyritään vakiinnuttamaan. Lääni valitsee alueeltaan tilat riskiperusteisesti. Vuonna 2011 tarkastuksen kohteena ovat lypsykarjat. Tarvittava otos olisi 3 % karjoista aluehallintovirastoittain.

Lypsylehmiä joudutaan lääkitsemään usein utaretulehduksen vuoksi. Samoin tarttuvat sorkkasairaudet ovat yleistyessään aiheuttaneet lääkitystarpeen kasvua karjoissa. Silloin tällöin meijerien omavalvonnassa todetaan maidosta antibioottijäämiä ja yleensä syynä on inhimillinen erehdys, jonka johdosta lääkityn eläimen maitoa on lypsetty tankkiin. Näin ollen lypsylehmien lääkitsemisen valvonta on elintarviketurvallisuuden kannalta tärkeää.

Evirassa laaditaan tarkastusohje läänineläinlääkäreille, jossa käydään läpi yleisimmät ongelmalliset ja riskejä aiheuttavat tilanteet lypsylehmien lääkinnässä.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto varaa resursseja hankkeeseen 10 htpv.

